

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger:

Bemærkninger om formål og bestemmelser:

Denne fredning indeholder ingen udtrykkelig formålsbestemmelse. Formålet må derfor udledes ud fra en fortolkning af fredningsafgørelsen. I dokumentet er de generelle bestemmelser fremhævet. Den fremhævede tekst er vejledende og er fremhævet som hjælp til læseren. Fredningens generelle bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Overfredningsnævnet:

Fredningsnævnet:

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

OVERFREDNINGSNÆVNET>

5/12-1962

U D S K R I F T

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL

År 1962, den 5. december, afsagde overfredningsnævnet på grundlag af mundtlig og skriftlig votering følgende
k e n d e l s e

i sagen nr. 1542/62 vedrørende fredning af klitområder ved Råbjerg.

I den af fredningshævnet for Hjørring amtsrådsreds den 28. december 1961 afsagte kendelse hedder det:

"Ved skrivelse af 8. oktober 1960 rejste Danmarks Naturfredningsforening for nævnet fredningssag for et klitområde i Råbjerg kommune, dels omkring Råbjerg mile, dels mellem Bunken klitplantage og Vesterhavet, og endvidere Råbjerg sø med omgivelser, derunder Råbjerg plantage ned til nordgrænsen for Gårdbo ejerlav.

Som begrundelse for fredningssagen anfører foreningen følgende: "Gennem planudvalget for Hjørring og Thisted amter er Danmarks Naturfredningsforening blevet bekendt med, at der nylig er sket ejerskifte for en del af det store sammenhængende klitterræn, som strækker sig mellem Råbjerg kirke og den fredede Råbjerg mile, og at der handles om en anden del af området.

Selve milen, den store ubevoksede klit syd for Kandestederne blev erhvervet af staten til fredning ved vedtagelse på finansloven for 1900-1901. De mange, der gennem årene har

besøgt dette sted, har måttet få indtryk af, at hele det stor-slåede landskab, man ser ud over, når man når toppen af milen, ligger hen som allemandseje. Der er ingen hegning, ingen bebyggelse, ingen dyrkede pletter og overhovedet meget ringe udnyttelse af arealet. Det faktiske forhold, at kun selve sandbjerget er fredet, og at hele det terræn, som hører så nøje sammen med milen, er uden fredningsmæssig beskyttelse, har kun få været klar over, og det har været uden praktisk interesse, så længe arealet ikke fra ejernes side gjordes til genstand for væsentlig udnyttelse. For ikke længe siden er imidlertid to sommerhuse blevet opført nær stranden vest for milen. De omstændigheder, at presset på ikke fredede klitområder ganske generelt forstærkes voldsomt i disse år, og at samtidig tilkørselsforholdene til klitterne ved Råbjerg bliver bedre ved udbedring af vejen fra Bunken, gør det til en betænkelig sag, at det nu bliver almindelig kendt, at disse arealer kan handles frit og bebygges med sommerhuse. Uanset om det skete ejerskifte i sig selv indebærer nogen fare for området, må det, som forholdene ligger, frygtes at ville sætte en hastig udvikling i gang med gentagne ejerskifter, såfremt noget sådant ikke hindres ad fredningsmæssig vej. Planudvalgets arbejde i dette område er endnu ikke tilstrækkelig langt fremme til at hindre det, og vi må derfor i Danmarks Naturfredningsforening anse det for nødvendigt, at det sker ved nævnskendelse".

Danmarks Naturfredningsforenings naturvidenskabelige udvalg har i skrivelse af 7. oktober 1960 udtalt følgende: "I anledning af overvejelserne m.h.t. en fredningsmæssig sikring af de store klitområder sydvest og syd for Råbjerg Mile skal det fra naturvidenskabelig udvalgs side fremhæves, at disse områder har meget stor naturhistorisk interesse.

Alene tilstedeværelsen af ^{sa} store sammenhængende naturområder uden mellemliggende dyrkede eller beplantede arealer er i dag noget meget sjældent. Som klitterræn har områderne herudover en særlig værdi ved deres sammenhæng med Danmarks eneste store ikke dæmpede klit, den høje Råbjerg Mile, som

blev fredet allerede ved århundredskiftet, men uden at man dengang anså det for nødvendigt at medinddrage det tilstødende landskab, hvorefter den er fremgået.

Råbjerg Mile er som alle andre større klitter en vandreklit, som er føjet sammen nær kysten og derpå har bevæget sig gradvis ind over land efter den dominerende vindretning, som i denne egn er fra vestsydvest.

I sammenhæng med dens størrelse står det, at den på sin vej har medtaget det løse materiale i betydelig dybde. Nærmest havet har den efterladt Danmarks største stenslette, det barske landskab, som bærer navnet Råbjergstene. Affygningen er her gået så dybt, at et næsten sluttet dække af sten hindrer yderligere bortfygning. Lige op mod foden af klitten på det terræn, den sidst har forladt, er vindtransporten ikke standset af et stendække, men af grundvandet. En jævn flade står her under vand vinter og forår og henligger sensommer og efterår som en fugtig sandflade, fra hvilken blæsten ikke formår at rejse mere sand.

Råbjergstenes ørkenlandskab synes for første blik fuldkommen uden liv. Ved nøjere eftersyn finder man skorpeformede laver på nogle af stenene, og også her og der enkelte laver, mosser og små blomsterplanter imellem dem. Men vegetationen er i sin helhed så yderligt sparsom som næppe noget andet sted i landet, hvor selve jordsmonnet ligger fast. Den tilbundsående undersøgelse af denne vegetation er en opgave, som endnu ikke er løst, og som stiller betydelige krav til sin mand. Noget bedre kendt er det plante- og dyreliv, der er knyttet til afblæsningsfladen ved klittens fod. Også her er helhedspræget fattigt. Det er få vandplanter og -dyr, der kan tåle tørlægning det meste af sommeren, og få landorganismer, der tåler vanddækning hele foråret, når samtidig bunden udgøres af udpræget næringsfattigt sand. Men er planterne og dyrene få og små, er de til gengæld særprægede og for fleres vedkommende sjældne. Vegetationen karakteriseres af dværgagtige planter, som først spirer frem om sommeren, når der ikke mere står blankt vand, og som kan blomstre og sætte frø efter en ganske kort vækstperiode

og på et minimum af næringsstoffer i jorden. En enkelt af disse planter korsarve (*Crassula aquatica*) vokser kun to steder i Danmark. På det ene, ved Fiilsø, er den tilmed ikke truffet i større mængde og vil muligvis ikke i længden kunne klare sig, efter at størstedelen af søen er blevet tørlagt. Ved Råbjerg Mile optræder den derimod rigeligt. Sjældnen er også dværg-siv (*Juncus pygmaeus*), som dog er fundet i flere udtørrede klitlavninger i Vestjylland, en mere sporadisk optrædende slægtning af den, fin siv (*Juncus capitatus*), og en lille bregne, pilledrager (*Pilularia globulifera*). Blandt dyrene må nævnes det ejendommelige krebsdyr, *Branchipus stagnalis*, der findes talrigt i vandet i forsommeren og dør bort hen mod højsommer efter at have lagt sine æg, som kan klare sig gennem den tørre periode.

Også andre klitlavninger i området er naturhistorisk interessante, således de tre mellem Råbjerg kirke og sydvest-hjørnet af Bunken Plantage, hvor plantelivet præges af arter som fin bunke (*Deschampsia setacea*) og strandbo (*Littorella uniflora*).

Ud over de udtørrende klitlavninger rummer området to fladvandede søer, som ligger lige syd for milen. Også disse søer har gennem mange år tiltrukket sig naturhistorisk interesseredes opmærksomhed uden endnu at være gjort til genstand for en tilbundsgående undersøgelse. Som udtryk for deres særpræg kan nævnes, at man her konstant kan finde rigeligt af den næsten mikroskopiske alge *Stigonema informe*, som ikke hidtil er fundet andre steder i landet. Under hensyn til, hvor meget der endnu står tilbage at undersøge i vore klitsøer, tør man ikke regne med, at disse søer er plantens eneste danske voksested. For den som for andre planter i søerne gælder det blot, at de i hvert fald er lidet almindelige og karakteriserer en sjælden og ejendommelig søtype, som det er vigtigt at bevare som undersøgelsesobjekt for fremtiden.

For både forskningen og den naturhistorisk interesse-rede almenhed vil det af disse grunde være en stor tilfredsstillelse, om dette værdifulde område ved en fredningskendelse kan blive sikret i uskadt stand ud i fremtiden.

Som middel til en sådan sikring kan udvalget foreslå følgende servitutter lagt på de udyrkede områder:

Arealerne skal være fredet i deres nuværende tilstand, hvorved navnlig følgende bestemmelser må iagttages:

Der må ikke foretages afgravning, opfyldning eller planering og ikke anlægges veje. Tørvegravning skal dog kunne finde sted som hidtil. Bortpumpning af vand, dræning eller udgrøftning må ikke finde sted, og eksisterende vandløb må ikke uddybes, reguleres eller rørlægges.

Arealerne må ikke opdyrkes eller beplantes, gødes, sprøjtes eller gøres til genstand for anden behandling, der kan skade det vilde plante- eller dyreliv. Eventuelle selvsåede træer ses gerne fjernet og skal kunne fjernes ved fredningsnævnets foranstaltning, såfremt ejerne ikke selv ønsker at besørge dem fjernet. Husdyrgræsning skal fortsat kunne finde sted.

Der må ikke foretages nogen art af bebyggelse, heller ikke anbringelse af skure, boder, master eller andre skæmmende indretninger, og den eksisterende bebyggelse må ikke udvides eller ændres. Teltslagning må ikke finde sted.

Området skal være åbent for almenheden for færdsel til fods, hvor en begrænsning af færdselen ikke af klitvæsenet skønnes nødvendig til hindring af sandflugt ud over grænserne for det fredede område. Naturfredningsrådet skal dog, såfremt det skønnes påkrævet, kunne forbyde eller begrænse adgangen til mindre områder af særlig videnskabelig interesse og skal ligeledes kunne forbyde eller begrænse indsamling af vilde planter eller dyr.

For de tilstødende dyrkede eller beplantede arealer, der må underkastes en lempeligere servitut af hensyn til hel-

hedspræget og til hindring af, at det fredede område bliver lukket inde bag en ring af sommerhusgrunde, må følgende servitutter anses for tilstrækkelige:

Der må ikke uden fredningsnævnets tilladelse foretages større afgravninger eller opfyldninger. Der må ikke placeres anden bebyggelse end sådan, der tjener til arealernes landbrugsmæssige udnyttelse, og ikke indrettes teltpladser."

For Naturfredningsrådet har professor, dr. C.A. Jørgensen med skrivelse af 3. marts 1961 fremsendt et kort over de i naturhistorisk henseende vigtigste områder, navnlig milesøerne og arealer omkring disse, og anført, at "der foruden de i Naturfredningsforeningens skrivelse nævnte sjældne planter, også i området er fundet Kamillebladet Maanerude og Enkelt Maanerude, et par sjældne og ejendommelige småbregner, af hvilke den sidste for tiden ikke vides at vokse andre steder i Danmark, samt den sjældne krybende Sekshannet Bækarve. De af magister Tyge Christensen nævnte planter vokser hovedsageligt i "Lommen" vest for milen, de her nævnte øst for denne.

Jeg vil imidlertid gerne fremhæve, at Naturfredningsrådets meget store interesse i denne fredningssag jo slet ikke er begrundet i de ovennævnte sjældne planter alene. Det er i allerførste række områdets landskabelige - geologiske værdi, der må fremhæves, idet milen jo er vor eneste levende; den eneste, ved hvilken man i stor skala kan iagttage og studere vindens terrænformende virkning, og ved hvilken ny afblæste sandflader stadig opstår. Det sidste forhold er af særlig botanisk interesse, fordi man her kan studere planternes optræden på "ny jord" og følge den gennem årene lovmæssigt forløbende indvandring af arterne.

Endelig vil jeg gerne i tilslutning til rådets tidligere korrespondance med nævnet gøre opmærksom på, at alle de ovenfor omtalte sjældne planter er små og uanselige og af liden interesse for almindelige mennesker, således at offentlig færdsel på området næppe kan tænkes at ville influere på deres fremtidige trivsel. Og desuden er det af fredningen omfattede areal jo så stort, at der må være rigelig plads for

alle, som søger det for at glæde sig over den prægtige natur".

Fredningsforslaget omfatter følgende ejendomme:

Matr.nr.	Ejernavn	Areal ca.	Heraf klit- fredet ca.
Starholm ejerlav			
2 <u>a</u>	Hotelforpagter Mads Kokholm m.fl., Kandestederne, Hulsig	42,9 ha	35,4 ha
2 <u>d</u>	Knud W. Jensen, Farvergade 4, København K.	5,7 "	5,7 "
3 <u>a</u>	Hotelejer Peter Hjort, Kandestederne, Hulsig	76,0 "	32,5 "
3 <u>b</u>	staten v/ Bunken klitplantage pr. Ålbæk	40,6 "	
4 <u>e</u>	do	55,3 "	
4 <u>g</u>	Fru Else Abrahamsen og fuldmægtig Kaj Mogens Cohrt, Furesøvej 15, Virum	11,0 "	2,5 "
4 <u>h</u>	Arkitekt Arthur Nielsen, Emiliekildevej 21, Klampenborg	5,7 "	1,6 "
5 <u>c</u>	staten v/ Bunken klitplantage pr. Ålbæk	119,5 "	
5 <u>l</u>	Fru Else Abrahamsen og fuldmægtig Kaj Mogens Cohrt, Furesøvej 15, Virum	71,8 "	26,6 "
		428,5 ha	

Matr.nr.	Ejernavn	Areal ca.	Heraf klit- fredet ca.
	Råbjerg ejerlav	428,5 ha	
1 <u>a</u>	Niels Chr. Olesen, præste- gården, Råbjerg, Ålbæk	16,3 "	
1 <u>b</u>	staten v/ Bunken klitplantage pr. Ålbæk	363,7 "	20,7 ha
1 <u>e</u>	Fru Karen Poulsen, J.H. Mundts- vej 6, Kongens Lyngby	1,3 "	
1 <u>f</u>	Købmand P. Konradsen, Frederikshavn	0,8 "	
12 <u>a</u>	Carl E. Trolborg, "Trolborg" pr. Ålbæk	24,2 "	1,3 "
12 <u>c</u>	do	59,8 "	4,3 "
13 <u>c</u>	Oberstløjtnant B. Mathissen, Øregårdsvænget 7, Hellerup	83,4 "	4,0 "
14 <u>c</u>	do	81,0 "	33,4 "
15 <u>d</u>	do	53,9 "	10,2 "
16 <u>a</u>	Frants E. Houkjær, Lodskovvad, Ålbæk	48,1 "	12,5 "
		1161,0 ha	

Matr.nr.	Ejernavn	Areal ca.	Heraf klit- fredet ca.

1161,0 ha

Råbjerg ejerlav

17 <u>a</u>	Jens Brath	11,7 "	
17 <u>e</u>	Tage Madsen, Skagen	5,4 "	
18 <u>a</u>	Oskar Thomsen	7,4 "	
18 <u>h</u>	Tage Madsen, Skagen	12,0 "	0,4 ha
19 <u>m</u>	samme	22,5 "	2,2 "
20 <u>g</u>	samme	36,2 "	4,3 "
20 <u>h</u>	samme	5,0 "	
21 <u>i</u>	samme	34,3 "	3,6 "
32 <u>a</u>	Carl E. Trolldborg, "Trolldborg" pr. Albæk	19,4 "	5,1 "
32 <u>b</u>	samme	52,5 "	12,1 "
36 <u>a</u>	samme	22,6 "	1,1 "
36 <u>b</u>	samme	50,7 "	
42	fælleslod v/ Niels Olsen, Råbjerg præstegård, Albæk	16,0 "	
43	samme	<u>0,6 "</u>	

Ialt 1457,3 ha

Fredningsnævnet har behandlet sagen i møder den 24. februar og 7. august 1961, hvortil var indvarslet lodsejere og andre interesserede, og hvor tillige mødte repræsentanter for Fredningsplanudvalget for Hjørring og Thisted amter, Danmarks Naturfredningsforening, Naturfredningsrådet, sognerådet og klitvæsenet.

Sognerådet anførte på det første fredningsmøde, at store områder i kommunen i forvejen var undergivet fredning eller underkastet/ ^{lignende} bestemmelser ved klitfredning, hvorfor det henstilledes, at forslaget indskrænkedes til at angå et mindre område. Sognerådet har senere godkendt den for kommunen foreløbigt udarbejdede fredningsplan og har ikke på det sidste fredningsmøde modsat sig fredningen.

Klitvæsenet har anført, at det ser med velvilje på fredningsforslaget, men forbeholder sig sine beføjelser efter de gældende love.

Fredningsplanudvalget har fuldtud støttet fredningsforslaget.

Lodsejernes påstande og erstatningskrav:

Ejeren af matr.nr.e 12 a, 12 c, 32 a, 32 b, 36 a og 36 b, gårdejer Carl Troldborg, har anført, at han er imod fredning og har herved bemærket, at almenhedens færdsel i området, efterhånden som vejene udbygges, vil blive stærkt generende. Ejeren har forbeholdt sig at kultivere og opdyrke et areal på det sydøstligste af sit stykke i forbindelse med den bestående mark. Han har ønsket et ca. 2,7 ha stort areal omkring gården undtaget fra bestemmelsen om offentlighedens adgang, ligesom han ønsker tilladelse til bebyggelse af en ca. 1 td. land stor parcel ved kommunevejen og således, at også denne parcel undtages fra offentlig adgang. Ejeren kræver 25 øre pr. m² i erstatning for fredningen og har oplyst, at han har haft tilbud på salg af ca. 30 ha til et sommerhus for 40 øre pr. m².

Ejeren af matr.nr. 1 a, gårdejer Niels Chr. Olesen, har protesteret imod fredningen og krævet fuld erstatning, såfremt forslaget gennemføres. For arealet nord for vejen kræver

han 60 øre pr. m² i erstatning, idet der her kan sælges gode byggegrunde. For arealet syd for vejen er hans krav 25 øre pr. m².

På fredningsmødet den 7. august 1961 har ejeren af matr.nr.e 13 c, 14 c og 15 d, oberstløjtnant B.A. Matthissen, bemærket, at han håber, at hans forslag om frivillig fredning efter naturfredningslovens § 28 af området omkring milesøerne, ca. 75 td. land, må blive efterkommet. Ejeren forslag gik ud på, at han i forbindelse med anførte § 28-fredning ville lade resten af arealerne frede i 10 år fra 8/10 1960 uden adgang for offentligheden, og at staten skulle have forkøbsret på samme vilkår, som ved salg kunne opnås til anden side. Forslaget har været forelagt statsministeriet, som har svaret, at ministeriet kan anbefale, at fredningssagen fremmes. Ejeren har iøvrigt protesteret imod fredning og forlangt fuldstændig erstatning for servitutpålæg. Ejeren har i skrivelse af 30/8 1961, som vejledende ved erstatningens fastsættelse, anført, at han den 1/11 1960 har erhvervet matr.nr. 13 c, og at denne parcel, der er købt for 50.000 kr. kontant, den 31/12 1961 vil stå ejeren i ca. 370 kr. pr. td. land. Ejeren har opstillet følgende opgørelse vedr. matr.nr. 13 c:

Kontant købesum	50.000,00 kr.
Stempel	709,50 "
Sagførersalær	500,00 "
Bankudlånsrente af 50.000 kr.	
1/11 1960 - 23/5 1961 à 7% kr.	1963,89
23/5 1961 - 31/12 1961 à 8% "	<u>2517,36</u>
	4.481,25 "
Diverse udgifter (landinspektør, skat m.v.)	ca. <u>700,00 "</u>
	ca. 56.300,00 kr.

Ejeren har herefter, for alle 3 matr.nr., krævet 450 kr. pr. td. land i erstatning, hvortil kommer:

forrentning af erstatningssummen, hvis den præsteres efter 1/1 1962, den kapitaliserede værdi af eventuelle skatter

og afgifter, der måtte påhvile arealet efter fredningen, samt kompensation for eventuel devaluering af kronen inden erstatningens udbetaling. Ejeren har i skrivelse af 15/9 1961 og 30. s.m., altså efter at sagen var optaget til kendelse, fremsat ønske om, såfremt sagen fremmes som almindelig fredningssag, at en 270 m x 270 m, eller ca. 12 tdr. land stor parcel i den sydlige del af matr.nr. 13 c undtages fra bestemmelsen om offentlig adgang, og har ønsket tilladelse til her under nævnets censur at opføre et sommerhus samt tilladelse til rimelig plantning til læ og skjul.

Fredningsnævnet finder ikke at kunne imødekomme et særønske, som anført, da det er fremsat efter forhandlingernes afslutning og sagens optagelse til kendelse.

Ejeren af matr.nr. 16 a, Frants E.Houkjær, har anført, at den sydlige del af parcellen ned mod sognevejen er opdyrket, og at yderligere 4-5 tdr. land kan opdyrkes. Han har yderligere påpeget, at hans areal er særlig smukt og af større værdi end arealerne længere vest på. Det er hans areal, folk oftest kommer på, fordi der er en bekvem adgangsvej langs østskellet op til de høje klitter med udsigt over Milesøerne og Råbjerg mile. I erstatning for fredningen kræver ejeren 35 øre pr. kvadratalen; for det klitfredede dog noget mindre.

Ejeren af matr.nr. 17 a, Jens Brath, har forlangt fuld erstatning for fredningen og har henvist til, at han for to år siden solgte matr.nr. 17 c, 5,6 ha., for 4.000 kr., men den pris ville han ikke sælge til i dag. Ca. 4 tdr. land ved vejen er opdyrket. Ca. 10 ha. henligger som nogenlunde fladt lyngareal. Ejeren ønsker at bibeholde hegnet omkring parcellen.

Ejeren af matr.nr. 18 a, Oscar Thomsen, har forlangt 24.000 kr. i erstatning for fredningen og har herved henvist til, at han for et år siden solgte matr.nr. 18 h for 500 kr. pr. td. land. Ejeren har anført, at arealet er særlig smukt og kan sælges for store penge, og ejeren har i flere år haft til hensigt at sælge jord til sommerhusgrunde. Det meste af arealet er dyrket, og der er levende hegn deromkring.

Ejeren af matr.nr. 17 c, 18 h, 19 m, 20 g, 20 h og

21 i, Tage Madsen, har krævet 1000 kr. pr. td. land i erstatning for fredning. Han har jagthytte og et par foderhuse for vildtet på stedet og har påpeget ulempen ved almenhedens færdsel, der vil ødelægge jagten. Ejeren har forbeholdt sig jagtretten og ret til at kunne dyrke sine vildtmarker som hidtil samt ret til udbygning og ændring af sin jagthytte. - Denne bygning er opført uden tilladelse af fredningsnævnet, jfr. lovens § 25, stk. 2. - Han har forbeholdt sig, at et ca. 6 1/2 td. land stort areal omkring jagthytten undtages fra bestemmelsen om offentlig adgang. På matr.nr. 17 e og den nordligste del af 18 h, som er et plantageareal, har han forbeholdt sig at kunne fælde og udskifte træer som hidtil. Ejeren ønsker bærplukning og færdsel med bøsse og hund forbudt besøgende på sit areal.

Ejeren af matr.nr. 2 a, Mads Kokholm, har protesteret imod fredningen og krævet fuld erstatning på linie med de øvrige lodsejere. Han har anført, at sommerhusgrunde på arealet så nær Kandestederne vil have større værdi end andre steder i det foreslåede fredningsområde.

Ejeren af matr.nr. 3 a, Peter Hjort, har forlangt 25 øre pr. m² i erstatning i gennemsnit for hele arealet, altså også det klitfredede, og har oplyst, at han er budt 1000 kr. pr. td. land for hele arealet.

Knud Jensen, ejeren af matr.nr. 2 d, hvorpå er opført et sommerhus, har ikke givet møde eller udtalt sig om fredningen.

Ejeren af matr.nr. 4 h, Arthur Nielsen, har oplyst, at han næppe får bygget på sin grund og derfor er interesseret i en fuldstændig fredning af grunden, såfremt denne resulterer i skattefritagelse og pekuniær erstatning.

Ejerne af matr.nr. 4 g og 5 l, fru Else Abrahamsen og Kai Mogens Cohrt, har krævet fuld erstatning for fredningen. På parcellen er opført 2 små sommerhuse, og ejerne har forbeholdt sig at bygge yderligere et eller to små huse på arealet nordøst for bækken; dette areal helt ud til stranden ønsker ejerne undtaget fra bestemmelsen om offentlig adgang. Hotel-

ejer Kokholm har fåredrift på parcellerne, og de for fåredriften nødvendige hegn ønskes bibeholdt. Ejerne har påpeget ulemper ved almenhedens færdselsret, navnlig ved henkastning af affald m.v., og ønsker sig friholdt for ulemper og udgifter i denne anledning. Ejerne ønsker forbud mod camping og parkeringspladser på området. Ejerne har fremhævet arealets særegne karakter med den lange strandfacade, ca. 1300 meter, som giver gode udstykningsmuligheder, ligesom de store lyng- og græsletter er velegnede til bebyggelse. Ejerne vil mene, en erstatning af 6.500 kr. pr. ha. vil være passende.

Matr.nr. 42, Råbjerg sø, og matr.nr. 43 er fælleslodder. Der er ikke fremsat krav om erstatning for fredning af disse lodder.

Nævnet finder at kunne tiltræde det af Danmarks Naturfredningsforening, Naturfredningsrådet og Fredningsplanudvalget for Hjørring og Thisted amter anførte om ønskeligheden af at bevare det store, uberørte naturområde omkring Råbjerg mile. Med de allerede fredede områder ved Hulsig og Spirbakken, 1453,9 ha, og ved Skiveren samt de store klitplantager vil der herefter i Vendsyssel være sikret almenheden adgang til meget betydelige naturområder. Nævnet finder, at området er af en sådan særlig skønhed og ejendommelighed samt af en så betydelig naturhistorisk og videnskabelig samt undervisningsmæssig interesse og af væsentlig betydning for befolkningens friluftsliv, at det i medfør af bestemmelserne i naturfredningslovens § 1 vil være at frede som nedenfor nærmere bestemt og som afgrænset på vedhæftede kort.

Fredningens indhold

Fredningsnævnet fastsætter følgende bestemmelser for arealerne:

Området skal henligge som hidtil, og de udyrkede områder skal bevares i naturtilstand. Der må ikke foretages planering, afgravning, opfyldning, dræning, udgrøftning eller bortpumpning af vand. Arealerne må ikke yderligere opdyrkes

eller tilplantes, og de må ikke gødes, sprøjtes eller på anden måde behandles til skade for det vilde dyre- og planteliv. De bestående vandløb må ikke uddybes, reguleres eller rørlægges. Der må ikke foretages bebyggelse, ojheller anbringes skure, boder, master eller andre skæmmende indretninger, der må ikke opstilles telte, og der må ikke opsættes hegn, bortset fra nødvendige kreaturhegn. Der tillægges almenheden adgang til alle udyrkede områder for færdsel til fods på eget ansvar og efter nævnets anvisninger og ordensregler. Naturfredningsrådet kan begrænse eller forbyde adgang til mindre arealer af særlig videnskabelig interesse. Selvsåede træer kan fjernes efter nævnets bestemmelse.

Arealerne må iøvrigt benyttes som hidtil. Jagt, fiskeri, høslet, husdyrgræsning og tørvgravning må finde sted i samme omfang som hidtil til ejernes eget brug. De dyrkede arealer må fortsat dyrkes på sædvanlig landbrugsmæssig måde.

Undtagelser:

De for landbruget og for driften af klitplantagerne nødvendige bygninger kan opføres under nævnets censur. Fredningen er ikke til hinder for, at fredningsplanudvalget i samråd med nævnet lader anlægge de for almenhedens færdsel nødvendige stier og veje samt anbringer stenter eller lignende over hegnene, at ejeren af matr.nr. 12 a m.fl., Troldborg, efter aftale med nævnet opdyrker et mindre areal i tilslutning til en eksisterende mark øst for gården, at nærmere afgrænset areal omkring bygningerne fritages for offentlig adgang, at ligeledes nærmere afgrænsede arealer omkring jagthytten på matr.nr. 21 i og omkring sommerhusene på matr.nr. 5 l som indtegnet på vedhæftede kort undtages fra offentlig adgang, at ejeren af matr.nr. 5 l under nævnets censur opfører endnu et sommerhus eller foretager en udvidelse af det eksisterende lille hus, og at ejeren af matr.nr. 2 d efter aftale med klitvæsenet, jfr. loven om sandflugtens bekæmpelse, friholdes for offentlig adgang i et passende areal omkring huset. Til de privat benyttede arealer syd for bivej 3, altså til 1 a, 1 e og 1 f og den del af 42, der ligger øst for søen, har offentlig-

heden ikke adgang.

Det tilføjes, at de hidtil i love og vedtægter, herunder klitlovene, brandpolitiloven og byplan- og sundhedsvedtægter, for området allerede gældende bestemmelser fortsat er gældende, uanset fredningen.

Erstatningerne

Af området er klitternelangs Vesterhavet fredet i en bredde af 100-500 meter, og flyvesandklitterne længere inde i området er i vidt omfang fredet ved såkaldt dolcfredning, alt i henhold til lovgivningen om sandflugtens bekæmpelse.

På ejendommene matr.nr. 2 a, 2 d, 3 a, 3 b, 4 e, 4 g, 4 h, 5 c og 5 l syd for Kandestederne er tinglyst byplan, hvorefter byggegrunde skal have en størrelse af mindst 3000 m², og regulerende bestemmelser for bebyggelse er fastsat.

Et areal af matr.nr. 1 a, 1 b og 32 a ved Råbjerg kirke er allerede fredet med forbud mod bebyggelse m.m. af hensyn til den frie udsigt til kirken. Klitplantagen og de staten tilhørende klitarealer er ifølge naturfredningslovens § 24 åbne for almenheden for færdsel til fods.

Råbjerg mile er fredet ved nævnets kendelse af 28. juli 1921, hvori det hedder: "Den staten tilhørende Studeli mile, også kaldet Råbjerg mile, matr.nr. 3 b, 4 e og 5 c, Starholm ejerlav, Råbjerg sogn, vil være at frede og bevare i dens naturlige tilstand. Den bør ikke berøres af nogen slags arbejde, hverken til dens fastholdelse eller dens bevaring. De i milen anbragte endnu ikke fjernede risgårder optages og fjernes snarest muligt".

Omkring statsplantagerne gælder den i naturfredningslovens § 25, stk. 2, fastsatte bestemmelse om forbud mod bebyggelse indenfor en afstand af 300 meter uden fredningsnævnets tilladelse.

Foruden de anførte forhold tager fredningsnævnet ved erstatningens fastsættelse hensyn til ejendommenes grundværdi, til de købesummer, for hvilke og de tidspunkter på hvilke lods-ejerne har erhvervet arealerne, til de i sagen foreliggende

oplysninger om aktuelle salgsmuligheder, til arealernes mere eller mindre egnethed til bebyggelse, derunder deres beliggenhed, til at det for de fleste lodsejere drejer sig om meget store arealer, der ikke umiddelbart vil kunne sælges til sommerhuse. Endvidere tages hensyn til, at ejerne ved fredningen får udbetalt en samlet sum, medens det ellers måtte stille sig usikkert, hvornår og i hvilket omfang afhændelse kunne finde sted til bebyggelse på iøvrigt lovlig måde, og til at ejerne bevarer retten til jagt, græsning og høslet.

Efter det foreliggende og en bedømmelse af det af lodsejerne anførte fastsætter fredningsnævnet efter indgående besigtigelse og vurdering af hver enkelt lodsejers arealer følgende erstatninger:

- 1) Matr.nr. 1 a, Råbjerg, N.Olesen, areal ialt 16,3 ha,
heraf kirkefredet 2,9 "
13,4 ha.

Grundværdi fra 450-800 kr., meget smukt beliggende ved kirken, søen og plantagen, grænsende op til de offentlige biveje nr. 1, 2 og 3. En parcel, matr.nr. 1 e, 1,3 ha, er i 1960 solgt for kr. 7000. Herefter, og idet hensyn tages til, at ejeren for få år siden uden vederlag har fredet 2,9 ha af sin jord for kirkens skyld og til bestemmelsen i naturfredningslovens § 25, stk. 2, fastsættes erstatningen til

kr. 18.000,-

- 2) Matr.nr. 12 a, 12 c, 32 a, 32 b, 36 a og 36 b, C.Troldborg, areal ialt 229,2 ha
heraf kirkefredet 2,3 ha uden erstatning,
klitfredet 23,9 ha

26,2 "
203,0 ha

Efter ejerens ønske undtages 2,7 ha fra offentlig adgang, hvorhos ejeren må opføre en aftægtsvilla. Grundværdi fra 0-50 kr. pr.

transport kr. 18.000,-

transport

kr. 18.000,-

ha, dog 300-400 kr. for den sydligste del
ud til offentlig bivej nr. 2. En ikke ubety-
delig del er fugtigt og uegnet til bebyggel-
se. Erstatningen fastsættes til

kr. 140.000,-

- 3) Matr.nr. 13 c, 14 c, 15 d, B.A.Mathissen,
areal ialt 218,3 ha,
heraf klitfredet 47,6 "
170,7 ha

En betydelig del af arealet er fugtigt og
uegnet til bebyggelse. Under hensyn til de
priser, hvortil ejeren har erhvervet area-
lerne i 1960 og 1961 og til grundværdien,
som er fra 20-50 kr. pr. ha, dog 125 kr.
for den sydligste del af matr.nr. 14 c, og
til at ejeren beholder jagten, fastsættes
erstatningen til

kr. 90.000,-

- 4) Matr.nr. 16 a, F.E.Houkjær, areal 48,1 ha,
heraf klitfredet 12,5 "
35,6 ha

Grundværdi fra 0-50 kr. pr. ha. En lille
del er opdyrket. En del af arealet, navnlig
mod nord, er fugtigt og uegnet til bebyggel-
se. Bestemmelsen i lovens § 25, stk. 2, om-
fatter en betydelig del af arealet. Det er
meget søgt af naturelskere, fordi en bekvem
vej fører op fra offentlig bivej 2 til de
høje klitter, hvorfra haves en pragtfuld ud-
sigt over området med Milen og Milesøerne.
Erstatningen fastsættes til

kr. 25.000,-

transport

kr. 273.000,-

- transport kr. 273.000,-
- 5) Matr.nr. 17 a, Jens Brath, areal 11,7 ha.
Grundværdi fra 50-400 kr. pr. ha. Halv-
delen er indenfor den i § 25, stk. 2, om-
meldte 300 meter grænse fra plantagen.
Erstatningen fastsættes til kr. 11.000,-
- 6) Matr.nr. 18 a, Oscar Thomsen, areal 7,4 ha.
Grundværdi fra 50-400 kr. En del er dyrket,
en del er tilplantet.
Erstatningen fastsættes til kr. 10.000,-
- 7) Matr.nr. 17 e, 18 h, 19 m, 20 g og 21 i,
Tage Madsen, areal 115,4 ha,
heraf klitfredet 10,5 "
104,9 ha.
Grundværdi 110 kr. pr. ha. Ejeren har købt
arealerne i årene 1958-60. Under hensyn til
købsprisen, til at fredningsnævnet tillader
ejeren at bibeholde sin uden ansøgning efter
lovens § 25, stk. 2, jfr. stk. 6, opførte
jagthytte og et areal omkring denne, stort
3,6 ha uden offentlig adgang, og til at han
beholder jagtretten, samt til at en meget
betydelig del er omfattet af § 25, stk. 2,
fastsættes erstatningen til kr. 50.000,-
- 8) Matr.nr. 1 e, Karen Poulsen, areal 1,3 ha.
Ejeren har i 1960, før nærværende frednings-
sag fået nævnets tilladelse efter § 25, stk. 2,
til at opføre et hus under nævnets censur, og
offentligheden får ikke adgang til parcellen.
Erstatning tilkendes derfor ikke Kr. 0,-
- 9) Matr.nr. 1 f, P. Konradsen, areal 0,8 ha. Eje-
ren har en jagthytte på parcellen og har af
nævnet i medfør af § 25, stk. 2, fået tilladelse
til under censur at opføre en anden hytte delvis
transport kr. 344.000,-

- transport kr. 344.000,-
- skjult af beplantning, og fritagelse for offentlig adgang. Ejeren ønsker herefter ikke erstatning. kr. 0,-
- 10) Matr.nr. 42, fælleslod med Råbjerg sø, areal ialt 16,0 ha.
Erstatningskrav er ikke fremsat. Erstatning findes ikke at burde tilkendes. kr. 0,-
- 11) Matr.nr. 43, fælleslod nordvest for kirken, omgivet af statsplantage, areal 0,6 ha.
Erstatning er ikke forlangt og tilkendes ikke. kr. 0,-
- 12) Matr.nr. 2 a, Starholm, M.Kokholm m.fl.
areal ialt 42,9 ha,
heraf klitfredet 35,4 "
7,5 ha.
Grundværdi fra 0 til 50 kr. pr. ha.
Arealet er det nordligste indenfor fredningen, meget smukt og vel beliggende i tilslutning til Kandestøderne med sommerhotellerne og den øvrige bebyggelse. Ejeren havde planer om udstykning, hvorved han kunne påregne betydelig søgning til hotellet.
Erstatning fastsættes til kr. 35.000,-
- 13) Matr.nr. 2 d, Starholm, Knud W.Jensen, areal 5,7 ha,
det hele er klitfredet. Grundværdi 430 kr. pr. ha. Ejeren har et sommerhus på grunden. Ifølge lov om sandflugtens dæmpning kan ejeren begære et passende område omkring huset fritaget for offentlig adgang.
Ulempeerstatning kr. 500,-
transport kr. 379,500,-

- 14) Matr.nr. 3 a, Peter Hjort, areal 76,0 ha,
heraf klitfredet 32,5 "
43,5 ha.
transport kr. 379.500,-
Grundværdi fra 0 - 40 kr. pr. ha.
Erstatning fastsættes til kr. 70.000,-
- 15) Matr.nr. 4 h, Arthur Nielsen, areal 5,7 ha,
heraf klitfredet 1,6 "
4,1 ha.
Grundværdi 270 kr. pr. ha.
Erstatningen fastsættes til kr. 5.000,-
- 16) Matr.nr. 4 g, 5 l, Else Abrahamsen og Kaj
M. Cohrt, areal 82,8 ha,
heraf klitfredet 29,1 "
53,7 ha.
Grundværdi fra 50 til 270 kr. pr. ha.
Ejerne har 2 små sommerhuse og må - under
kensyn til den lange årrække, hvori de har
ejet arealet - udvide ved tilbygning eller
med endnu 1 hus under revnets censur samt
fratages for offentlig adgang på det på kor-
tet anførte område nord for bækken. Jagt og
fåregang bibeholdes.
Erstatningen fastsættes til kr. 40.000,-
- 17) Matr. nr. 3 b, 4 e, 5 e med Råbjerg mile,
areal 215,4 ha,
tilhører staten. Fredet i et vist omfang ved
kædelse af 28. juli 1921.
Erstatning tilkendes ikke. kr. 0,-
- 18) Matr.nr. 1 b, Råbjerg, areal 363,7 ha.
Staten, Bunken klitplantage.
Erstatning tilkendes ikke. kr. 0,-
Areal ialt 1457,3 ha, ialt kr. 494.500,-
=====

Erstatningen udbetales til de foran anførte ejere, da ikke andre har givet møde og fremsat krav.

Erstatningerne udredes som nedenfor bestemt.

Kendelsen vil være at tinglyse på de nedenfor anførte ejendomme med prioritet forud for pantegæld."

Konklusionen er sålydende:

"Ejendommene, matr.nr. 1 a, 1 b, 1 e, 1 f, 12 a, 12 c, 13 c, 14 c, 15 d, 16 a, 17 a, 17 e, 18 a, 18 h, 19 m, 20 g, 20 h, 21 i, 32 a, 32 b, 36 a, 36 b, 42, 43, Råbjerg by og sogn, 2 a, 2 d, 3 a, 3 b, 4 e, 4 g, 4 h, 5 c, 5 l, Starholm ejerlav, Råbjerg sogn, fredes som ovenfor nærmere bestemt og som afgrænset på vedhæftede kort.

I erstatning udbetales til lodsejerne de ovenfor anførte beløb, ialt kr. 494.500, med renter 5% årlig fra kendelsens dato.

Af erstatningen udredes tre fjerdedele af statskassen. Den sidste fjerdedel udredes af Hjørring amtsfond og de i amtsråds kredsen beliggende købstadkommuner efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling."

Kendelsen er forelagt overfredningsnævnet i medfør af naturfredningslovens § 19, stk. 3, hvorhos den er indanket af ejeren af matr.nr. 12 a m.fl., Råbjerg, gårdejer C. Troldborg, af ejeren af matr.nr. 13 c m.fl., Råbjerg, oberstløjtnant B.A. Matthissen, af ejeren af matr.nr. 16 a, Råbjerg, gårdejer F.E. Houkjær, af ejeren af matr.nr. 17 e m.fl., Råbjerg, direktør Tage Madsen, og af ejeren af matr.nr. 4 h, Starholm, arkitekt Arthur Nielsen.

Overfredningsnævnet har den 30. april 1962 besigtiget de pågældende arealer og forhandlet med de ankende og andre i sagen interesserede. Gårdejer Troldborg har ønsket sine landbrugsbygninger med tilhørende gårdsplads holdt udenfor det fredede; endvidere har han ønsket tilladelse til at opføre en aftægtsbolig på de fredede arealer øst for gården. De andre ankende har nedlagt påstand om forhøjelse af den tilkendte erstatning. Oberstløjtnant Matthissen har derhos nedlagt påstand

om tilladelse til opførelse af et sommerhus under fredningsmyndighedernes censur på et areal af ialt 6 ha, således at dette undtages fra offentlig adgang, og direktør Madsen har påstået sig tilkendt ret til at udvide sin jagthytte.

Overfredningsnævnet kan tiltræde, at fredningen gennemføres i overensstemmelse med kendelsens bestemmelser, dog med de redennævnte fravigelser:

De på gårdejer C.Troldborgs ejendom, matr.nr. 12 a, Råbjerg, beliggende landbrugsbygninger med tilhørende gårdsplads, som vist på kortet, udgår af fredningen. På matr.nr. 36 a, sammesteds, skal det være tilladt på en 1 ha stor grund, hvortil offentligheden ikke får adgang, at opføre en aftægtsbolig, dog således at tegningerne til huset og dets placering på arealet skal godkendes af fredningsnævnet forinden opførelsen.

I det sydvestlige hjørne af ejendommen, matr.nr. 13 c, Råbjerg, tilhørende oberstløjtnant B.A.Matthissen, kan opføres et sommerhus efter fredningsnævnets nærmere godkendelse, på et 4 ha stort areal som angivet på kortet med adgang enten fra offentlig bivej nr. 2 eller fra en langs arealets østside løbende markvej. Det tillades, at der efter fredningsnævnets godkendelse opsættes hegn og foretages rimelig beplantning til læ og skjul omkring arealet. Samtidig har overfredningsnævnet afgivet tilbud om forhøjelse af erstatningen til 98.235 kr., hvilket tilbud er blevet accepteret.

Ejeren af matr.nr. 17 e m.fl., Råbjerg, direktør Tage Madsen, kan med fredningsnævnets godkendelse foretage tilbygning til sin jagthytte. Samtidig har overfredningsnævnet afgivet tilbud om forhøjelse af erstatningen til kr. 57.700,-, hvilket tilbud er blevet accepteret.

Overfor ejeren af matr.nr. 4 h, Starholm, arkitekt J.Arthur Nielsen, har overfredningsnævnet fremsat tilbud om at forhøje erstatningen til 7.000 kr., hvilket tilbud ligeledes er blevet accepteret.

Overfredningsnævnet har meddelt ejeren af matr.nr. 16 a, Råbjerg, gårdejer F.E.Houkjær, at det ikke har ment at

kunne tilbyde en forhøjelse af den ved fredningsnævnets kendelse tilkendte erstatning, 25.000 kr. Denne erstatning har ejeren herefter accepteret.

Medens sagen har verseret for overfredningsnævnet, har fredningsnævnet med skrivelse af 2. oktober 1962 fremsendt en fra ingeniørfirmaet P.A.Pedersen modtaget anmeldelse af 24. april 1962 om, at firmaet som teknisk konsulent for Skagen el-værk agter at anlægge en ny højspændingsledning fra transformatorstationen i Måstrup til Skagen til supplering af den i 1952 byggede ledning.

Højspændingsledningen vil komme til at passere hen over Hvideklit, som udgør den østligste del af de af denne sag omfattede arealer i en afstand af ca. 550 m vest for den eksisterende ledning. Masterækken føres ikke op over de højeste klitter, men forløber over et lavt terrain ind mod Bunken klitplantage og videre igennem denne.

Fredningsnævnet har ved fremsendelsen udtalt ikke i medfør af naturfredningslovens § 9 at ville skride ind imod det foreslåede ledningsanlæg, såfremt der anvendes en let sølvgrå (zinkgalvaniseret) l-systems mastetype af stål fra et stykke lidt syd for kirkevejen, der danner den sydlige grænse for fredningen af Hvideklit og Råbjergområdet og op til Gammel Skagen, og såfremt linien lægges så tæt som muligt langs den i 1951 godkendte ledning; men har iøvrigt i det omfang, ledningen passerer arealer omfattet af nærværende sag, henskudt stillingtagen til anlægget til overfredningsnævnets afgørelse.

Overfredningsnævnet kan tiltræde, at det foreslåede ledningsanlæg udføres på de af fredningsnævnet opstillede vilkår, uanset denne kendelses almindelige bestemmelser.

Med hensyn til fordelingen af erstatningsudgifterne bemærkes, at overfredningsnævnet har bestemt, at statskassen i medfør af naturfredningslovens § 17, stk. 2, skal udrede 9/10 af udgifterne, 512.435 kr., med renter 5% p.a. fra den 28. december 1961 at regne, medens resten udredes efter lovens sædvanlige regler.

Et kort, nr. Hj. 120, visende de fredede områder er vedhæftet nærværende kendelse.

T h i b e s t e m m e s:

Den af fredningsnævnet for Hjørring amtsrådskreds den 28. december 1961 afsagte kendelse vedrørende fredning af klitområder ved Råbjerg stadfæstes med de af det foranstående følgende ændringer. I erstatning udbetales følgende beløb:

Matr.nr.	Ejer	Erstatning
1 <u>a</u> ,	Råbjerg, N.Olesen,	18.000 kr.
12 <u>a</u> , 12 <u>c</u> , 32 <u>a</u> ,	"	
32 <u>b</u> , 36 <u>a</u> , 36 <u>b</u> ,	" C.Troldborg,	140.000 "
13 <u>c</u> , 14 <u>c</u> , 15 <u>d</u> ,	" B.A.Mathissen,	98.235 "
16 <u>a</u> ,	" F.E.Houkjær,	25.000 "
17 <u>a</u> ,	" Jens Brath,	11.000 "
18 <u>a</u> ,	" Oscar Thomsen,	10.000 "
17 <u>e</u> , 18 <u>h</u> , 19 <u>m</u> ,	"	
20 <u>g</u> , 20 <u>h</u> , 21 <u>i</u> ,	" Tage Madsen,	57.700 "
1 <u>e</u> ,	" Karen Poulsen,	0 "
1 <u>f</u> ,	" P.Konradsen,	0 "
42, 43,	" Fælleslodder,	0 "
2 <u>a</u> ,	Starholm, M.Kokholm m.fl.,	35.000 "
2 <u>d</u> ,	" Knud W.Jensen,	500 "
3 <u>a</u> ,	" Peter Hjort,	70.000 "
4 <u>h</u> ,	" Arthur Nielsen	7.000 "
4 <u>g</u> , 5 <u>l</u> ,	" Else Abrahamsen og Mogens Cohrt	40.000 "
3 <u>b</u> , 4 <u>e</u> , 5 <u>c</u> og 1 <u>b</u> ,	Råbjerg, Staten,	0 "
Ialt		512.435 kr.
		=====

Af erstatningen, ialt 512.435 kr., udreder statskassen 9/10, medens resten udredes af Hjørring amtsfond og de i amtsrådskredsen beliggende købstadskommuner efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling, alt med renter 5% p.a. fra den 28. december 1961 at regne, til betaling sker.

Udskriftens rigtighed
bekræftes.

Kaas-Petersen

Kaas-Petersen

FREDNINGSNÆVNET>

År 1961 den 28. december afsagde fredningsnævnet for
Hjørring amtsrådskreds i
F.s. 629/60: Fredning af klitområder ved Raabjerg,
sålydende

k e n d e l s e:

Ved skrivelse af 8. oktober 1960 rejste Danmarks Natur-
fredningsforening for nævnet fredningssag for et klitområde i
Raabjerg kommune dels omkring Raabjerg mile, dels mellem Bun-
ken klitplantage og Vesterhavet, og endvidere Raabjerg sø med
omgivelser, derunder Raabjerg plantage ned til nordgrænsen for
Gårdbo ejerlav.

CITERET FULDT UD I OFN K AF 5/12 1962

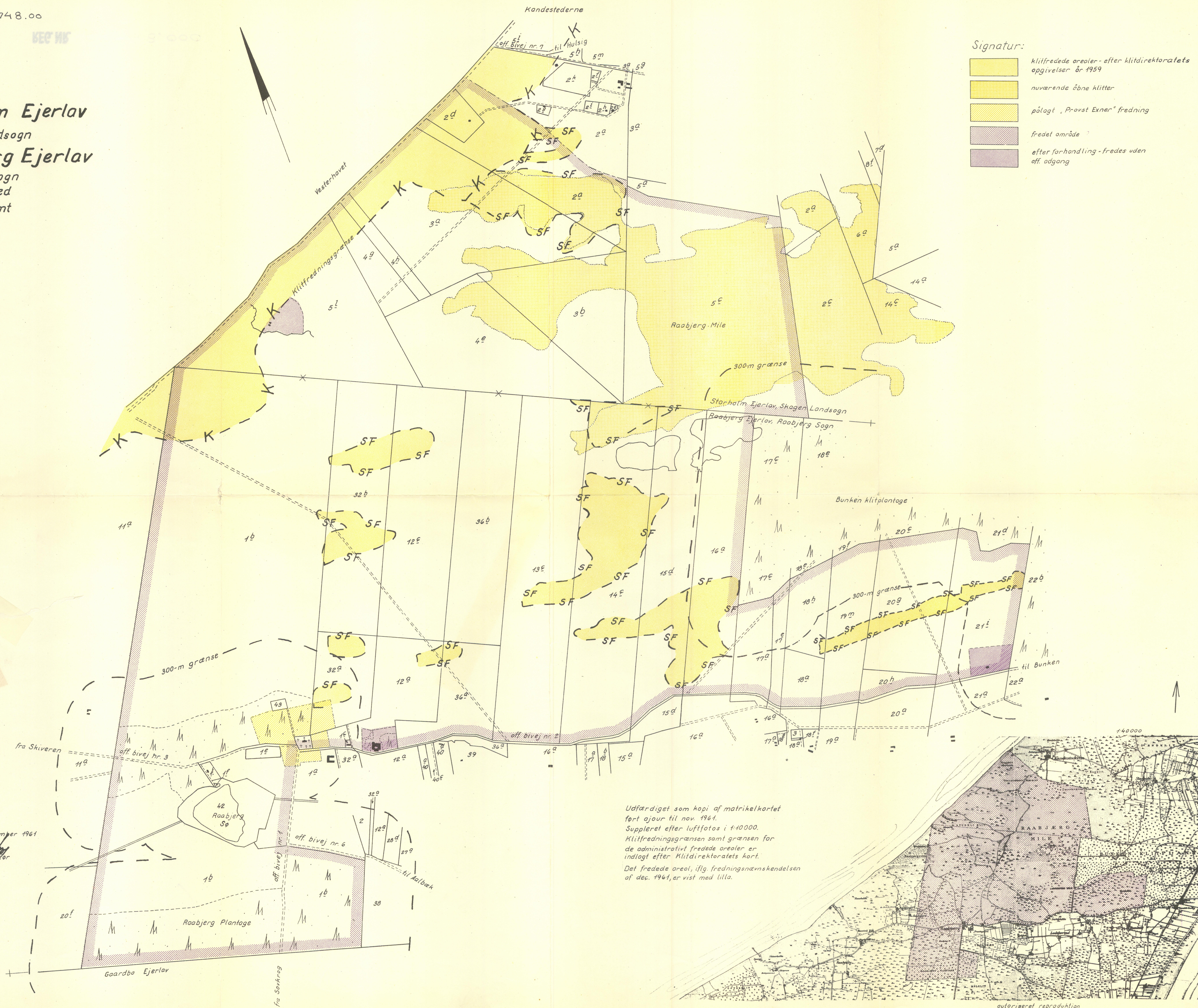
[Klik her for at se afgørelsen](#)

Terræn af
Starholm Ejerlav
 Skagen Landsogn
Raabjerg Ejerlav
 Raabjerg Sogn
 Horns Herred
 Hjørring Amt

Signatur:

- klitfredede arealer - efter klitdirektoratets opgivelser år 1959
- nuværende åbne klitter
- pålagt "Provst Exner" fredning
- fredet område
- efter forhandling - fredes uden off. adgang

Udfærdiget som kopi af matrikelkortet
 ført ajour til nov. 1961.

Suppleret efter luftfotos i 1:40.000.

Klitfredningsgrænsen samt grænsen for
 de administrativt fredede arealer er
 indlagt efter Klitdirektoratets kort.

Det fredede areal, iflg. fredningsnavnskendelsen
 af dec. 1961, er vist med lilla.

GÆLDENDE KORT >

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.:

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

FREDNINGSNÆVNET

for

Nordjyllands amts nordlige fredningskreds

Banegårdspladsen 4, 9700 Brønderslev

Telf. 08 820388

Brønderslev, den 20. februar 1989

Fs. 329/88

Skagen kommune
Teknisk forvaltning
Vej- og Kloakafdelingen
Rådhuset
9990 Skagen

Ved skrivelse af 5. december 1988 har Nordjyllands Amtskommune til nævnets afgørelse fremsendt anmodning fra Skagen kommune om tilladelse til at anlægge et mellemdepot for spildevandsslam på matr. nr. 12 a Råbjerg ejerlav, Råbjerg.

Det fremgår af sagens oplysninger, at slammet skal spredes på landbrugsarealer, at depotet vil få en størrelse af 150 m², og at depotet vil blive omgivet af jordvolde og overdækket med plast.

Den del af matr. nr. 12 a, hvor depotet ønskes placeret, er undergivet fredning i henhold til overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1962 vedrørende klitområder ved Råbjerg.

Ifølge kendelsen må der ikke foretages planeringer, afgravninger og opfyldning.

Dyrkede arealer må ifølge kendelsen fortsat dyrkes på sædvanlig landbrugsmæssig måde.

Fredningsnævnet har foretaget en besigtigelse.

Det blev ved besigtigelsen konstateret, at Skagen kommune tidligere har meddelt tilladelse til, at der på det sted, hvor slamdepotet nu ønskes placeret, blev foretaget udgravning af en størrelse på ca. 150 m², og at der blev anlagt volde omkring udgravningen.

Fredningsnævnet ses ikke at have meddelt tilladelse til denne udgravning.

Fredningsnævnet meddeler i medfør af naturfredningslovens § 34 tilladelse til, at der på det foreviste sted anlægges et

Foto venter

slamdepot d.v.s., at den tidligere foretagne opgravning anvendes til slamdepot.

Det er en betingelse herfor, at beplantningen på de 3 sider af udgravningen bibeholdes, og at slamdepotet overdækkes.

Fredningsnævnet meddeler endvidere tilladelse til, at slammet spredes på dyrkede arealer, idet spredningen af slammet findes at kunne henføres under begrebet "dyrkning på sædvanlig landbrugsmæssig måde".

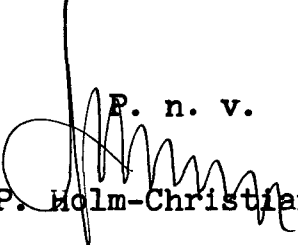
Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm af bl. a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra modtagelsen af denne skrivelse.

Tilladelsen kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.

Såfremt en klage er indgivet, må nævnets tilladelse ikke udnyttes, førend sagen er færdigbehandlet af overfredningsnævnet.

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 5 år fra dato.

P. n. v.

P. Holm-Christiansen

Kopi sendt til:

Nordjyllands amtskommune, Landskabskontoret, j.nr. 8-70-21-2/841-21-88

Skov- og Naturstyrelsen.

Danmarks Naturfredningsforening.

Vurderingsrådet, Skagen kommune.

KOPI

Fredningsnævnet for Nordjyllands Amt,
Jernbanegade 12, 1.,
9800 Hjørring,
Tlf. 98925677.

FS 7/99.
Den 16. juni 1999.

Henrik Larsen.
Revlingevej 1.
9990 Skagen.

REG. NR. 2748.00

På egne vegne og på vegne Helfred Larsen, Lodskovvadvej 5, Ålbæk, har De den 24. februar 1999 ansøgt fredningsnævnet om tilladelse til anlæg af en nærmere beskrevet ca. 2.400 m² stor sø på matr.nr. 18 a Raabjerg Ejerlav, Råbjerg.

Fredningsnævnets tilladelse er nødvendig som en dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, idet området er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1962 om fredning af klitområder ved Råbjerg.

Det fremgår af sagen, at Nordjyllands Amt den 5. februar 1999 har givet tilladelse efter planlovens § 35 til anlæg af søen.

Fredningsnævnet har indhentet udtalelser fra Skov- og Naturstyrelsen, Nordjyllands Amt, Skagen Kommune og Danmarks Naturfredningsforening. Kopi af udtalelserne vedlægges til Deres orientering.

Jeg skal herved meddele, at et enigt fredningsnævn ved skriftlig votering har besluttet at meddele den ønskede dispensation.

Det er en betingelse for dispensationen, at søen anlægges i overensstemmelse med tilladelsen efter planlovens § 35 med følgende tilføjelser:

1. Der må ikke – som anført i tilladelsen efter planlovens § 35 – anlægges en ø i søen.
2. Der må ikke foretages fordring af ænder eller andet vildt ved søen.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Fredningsnævnet sender kopi af afgørelsen til Skov- og Naturstyrelsen, Nordjyllands Amt, Skagen Kommune og Danmarks Naturfredningsforening. Såvel disse som ansøgerne kan påklage afgørelsen til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Tilladelsen må ikke udnyttes før klagefristens udløb. Hvis afgørelsen påklages, må tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Naturklagenævnet.

Kopi af afgørelsen med bilag sendes tillige til Helfred Larsen, Lodskovvadvej 5, 9982 Ålbæk.

Med venlig hilsen

Munk-Petersen.

SN 1996-1211/14-0016.

Fredningsnævnet for Nordjyllands amt
Badehusvej 17, 9000 Aalborg
Telefon 96 30 70 00

Aalborg, den 01. 09. 99

Nordjyllands amt
Natur- og Miljøkontoret
Niels Bohrs Vej 30
92220 Aalborg Ø

FS 47/1999: matr.nr. 14 c og 15 d Råbjerg - forlægning af vejgrøft.
(amtets j.nr. 8-70-51-3-841-0010-99.)

Ved skrivelse af 23. August 1999 har De forelagt Skagen kommunes ansøgning af 12. s.m. om tilladelse til forlægning af vejgrøft over en strækning af ca. 800 m langs sydskelet af matr.nr. 14 c og 15 d Råbjerg. Vejen og grøften er nu forløbende umiddelbart syd for fredningsgrænsen, og ved forlægningen vil en del af grøftanlægget berøre ca. ½ meter af det fredede område over strækningen.

Der er henvist til færdselssikkerhedsmæssige hensyn.

Under forbehold af at forholdet til de private lodsejere bringes på plads, kan nævnet dispensere til det ubetydelige indgreb i det fredede areal.

Sagen er behandlet efter forretningsordenens § 9, stk. 4.

Tilladelsen, der er meddelt i henhold til naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan inden 4 uger indbringes for Naturklagenævnet. Klage skal indgives skriftligt til fredningsnævnet. Tilladelsen må ikke udnyttes inden klagefristens udløb og bortfalder, såfremt den ikke udnyttes inden 3 år.

Sortsøe Jensen

REG. NR. 2748.00

KOPI

Fredningsnævnet for Nordjyllands Amt,
Jernbanegade 12, 1.,
9800 Hjørring,
Tlf. 98925677.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

FS 49/1999.

Den 10. april 2000.

11 APR. 2000

Helfred Larsen,
Lodskovvadvej 5,
9982 Ålbæk.

I et brev af 10. august 1999 til Nordjyllands Amt har De redegjort for en tilplantning med nåle- og løvtræer på Deres ejendom matr.nr. 18 a Råbjerg Ejerlav, Råbjerg. De har oplyst blandt andet, at dele af tilplantningen er foretaget for at vedligeholde et delvist fældet læhegn og et fjernet læhegn. Der er desuden beplantet for at fremme vildtets tilstedeværelse.

De har anmodet om tilladelse til bibeholdelse af tilplantningen. De har samtidig oplyst, at der ikke vil ske yderligere tilplantning, og at beplantningen vil blive udtyndet efterhånden, som den vokser til.

Nordjyllands Amt har fremsendt sagen hertil ved brev af 3. september 1999, hvor man indstillede, at fredningsnævnet meddelte dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnets tilladelse er nødvendig som en dispensation fra den på ejendommen hvilende fredningsbestemmelse i henhold til Overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1962.

Ved breve af 27. september 1999 anmodede fredningsnævnet Skagen Kommune og Danmarks Naturfredningsforening om udtalelser i sagen.

Kopier af Skagen Kommunes svar af 18. januar 2000 og Danmarks Naturfredningsforenings svar af 20. marts 2000 vedlægges til Deres orientering.

Jeg skal herved meddele, at et enigt fredningsnævn ved skriftlig votering har besluttet at meddele den ansøgte dispensation, således at tilplantningen hermed lovliggøres.

Med venlig hilsen

Munk-Petersen.

Miljø- og Energiministeriet
J.nr. SN 1996-124/14-0009

11 APR. 2000

Akt. nr. 52

KOPI

Fredningsnævnet for Nordjyllands Amt,
Jernbanegade 12, 1.,
9800 Hjørring.
Tlf. 98925677.

FS 12/2000.

Deres j.nr. NS-1996-1211.

Den 19. juli 2000.

Nordjyllands Statsskovdistrikt,
Byfogedgården,
Sct. Laurentii Vej 148-150,
9990 Skagen.

Modtaget i
Skovdistriktet
19. juli 2000

Ved skrivelse af 6. marts 2000 har statsskovdistriktet ansøgt om fredningsnævnets dispensation/tilladelse til rydning af dels op mod 14,2 ha bjergfyr (plantet 1927) og dels tilgrænsende selvsåede bjergfyr i et nærmere angivet areal nord for Råbjerg Mile. Det er oplyst, at arealet er beliggende på matr.nr. 2 b Starholm, Skagen, umiddelbart syd for Kandestederne.

Området ligger på grænsen mellem de områder, der er omfattet af henholdsvis Overfredningsnævnets kendelse af 24. marts 1976 om fredning af Kandestederne og Overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1962 om fredning af Råbjerg Mile med omgivelser. Ifølge begge kendelser kan selvsåede bjergfyr fjernes med fredningsnævnets tilladelse.

En rydning af de plantede bjergfyr er ikke beskrevet i kendelserne, men vil kunne ske ved en dispensation fra fredningsnævnet, idet den ikke strider imod fredningernes formål.

Til brug for sagens behandling har fredningsnævnet den 27. marts 2000 udbedt sig udtalelser fra Nordjyllands Amt, Skagen Kommune og Danmarks Naturfredningsforening. Kopi af de pågældendes besvarelser af 28. april, 1. maj og 15. juni 2000 vedlægges til orientering.

Jeg skal herved meddele, at et enigt fredningsnævn ved skriftlig votering har vedtaget at meddele henholdsvis tilladelse og dispensation til de ansøgte rydninger.

Det er vilkår for tilladelsen/dispensationen, at der under arbejdet holdes ryddeligt, at naturen skånes mest muligt, og at der ikke bliver hjulspor efter maskinbrug. Hvis der opstår skader på naturen, skal disse udbedres og naturlig vegetation retableres hurtigst muligt.

Tilladelsen/dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år.

Med venlig hilsen

Munk-Petersen.

Miljø- og Energitilsynet
NS-1996-1211/14-0016
25

Fredningsnævnet for Nordjyllands Amt
Badehusvej 17, 9000 Aalborg
Telefon 96 30 70 00.

Aalborg, den 7. marts 2002.

Nordjyllands Amt
Natur- og Miljøkontoret
Niels Bohrs Vej 30
Postboks 8300
9220 Aalborg Øst.

FS 62/2001: etablering af læhegn nord for Raabjerg Kirke.

Deres journal nr. 8-70-51-3-841-0013-01.

Den 12. december 2001 har De til nævnet fremsendt en ansøgning fra Nordjyllands Statsskovdistrikt om tilladelse til læplantning på matr. nr. 1 b Raabjerg nord for Raabjerg kirke til sikring af kirken mod vindpåvirkning efter at skovdistriktet har fældet bjergfyrbbevoksning i forbindelse med naturpleje.

På ejendommen er 17. november 1952 lyst deklaration til sikring af kirkens frie beliggenhed og ejendommen er endvidere omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1962 om klitområder ved Raabjerg. Der må herefter ikke ske yderligere beplantning.

Danmarks Naturfredningsforening har haft mulighed for at udtale sig.

Sagen er behandlet efter forretningsordenens § 9, stk. 4.

Under hensyn til at tilplantningen alene vedrører en mindre del af et tidligere bevokset område og findes påkrævet for at beskytte kirkebygningen, tillades det ansøgte i den form, at der kan ske tilplantning med eg og skovfyr svarende til 4 -5 rækker til udfyldning i den stadig eksisterende bevoksning nord for kirken, således at tilplantningen sker i naturlig sammenhæng med bevoksningen vest for kirken og tilpasses terrænformerne. Der bør fortsat opretholdes en ubeplantet bræmme umiddelbart nord for kirkegårdsdiget.

Tilladelsen, der er meddelt efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan inden 4 uger påklages til Naturklagenævnet. Skriftlig klage indgives til Fredningsnævnet. Tilladelsen må ikke udnyttes inden klagefristens udløb og bortfalder, såfremt den ikke udnyttes inden 3 år.

Sortsøe Jensen

**Fredningsnævnet for Nordjyllands Amt,
Badehusvej 17, 9000 Aalborg,
Telefon 96 30 70 00**

REG. NR. 2748.00

Nordjyllands Amt,
Naturkontoret,
Niels Bohrs Vej 30,
Postboks 8300,
9220 Aalborg.

Aalborg, den 27. januar 2003

Vedr. FS 57/2002: Ansøgning om tilladelse til forlægning af vejgrøft langs med Råbjergvej.

Ved skrivelse af 8. november 2002 har De fremsendt Skagen Kommunes ansøgning om tilladelse til forlægning af vejgrøft langs med Råbjergvej med ca. 2, 5 m. mod nord således at eksisterende vejareal udvides med ialt 3,5 m. Forlægningen, der er på matrikelnumrene 171 og 18a Råbjerg Ejerlav, medfører en fri rabat mellem den nye vejgrøft og kørebanen og vejgrøften anlægges med mindre stejle skråningssider end tidligere ligesom afvandings- evnen sikres ved gode faldforhold.

Forlægningsarealet er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1961 om fredning af klitområder ved Råbjerg, hvorefter arealerne som udgangspunkt skal henligge som hidtil, dog er fredningen ikke til hinder for, at der med nævnets tilladelse anlægges de for almenhedens færdsel nødvendige stier og veje.

Sagen er skriftligt behandlet i nævnet.

Henset til, at forlægningen er beliggende i fredningens udkant, til dens arealmæssige mindre omfang samt til, at den ikke skønnes at ville få væsentlig betydning for arealets plantevækst, har nævnet besluttet at imødekomme det ansøgte.

Afgørelsen er truffet i henhold til naturbeskyttelseslovens § 50 stk. 1 og kan inden 4 uger påklages til Naturklagenævnet. Skriftlig klage fremsendes til fredningsnævnet til videre foranstaltning. Tilladelsen må ikke udnyttes inden klagefristens udløb og bortfalder såfremt den ikke udnyttes inden 3 år.

Sortsøe Jensen.

1211/14-0040

Fredningsnævnet for Nordjyllands Amt,
Badehusvej 17, 9000 Aalborg,
Telefon 96 30 70 00

Nordjyllands Statsskovdistrikt,
Byfogedgården,
Sct. Laurentiivej 148,
9990 Skagen.

Aalborg, den 16/03-2004

Vedr.

FS. 5/2004:

Ansøgning om tilladelse til at foretage fældning af selvsåede løvtræer på et areal nord for Råbjergvej, omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 5. december 1962 om fredning af klitarealer ved Råbjerg.

Ved skrivelse af 2. februar 2004 har De ansøgt om fredningsnævnets tilladelse til at foretage fældning af selvsåede løvtræer vest for Bunken Plantage, nord for Råbjergvej.

Fredningsnævnet afholdt den 10. marts 2004 besigtigelse og forhandling i sagen. Udskrift af protokollatet vedlægges til orientering.

Området er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1962, der har til formål at bevare den åbne klithede med urter og dværgbuske, der hører til på stedet og hvorefter selvsåede træer kan fjernes med nævnets tilladelse.

Under besigtigelsen konstateredes det, at der navnlig er selvsåede løvtræer i en bræmme tæt på Råbjergvej, hvorimod der bagved denne bræmme findes et åbent klitlandskab.

Under hensyn til, at der bag bræmmen af selvsåede træer findes markant, åben klithede, besluttede fredningsnævnet at imødekomme det ansøgte.

Afgørelsen er truffet i henhold til kendelsen og kan inden 4 uger påklages til Naturklagenævnet. Skriftlig klage fremsendes til fredningsnævnet til videre foranstaltning. Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af en klage, at der indbetales et gebyr på 500 kr. Naturklagenævnet vil opkræve gebyret, når klagen er modtaget fra fredningsnævnet, og behandlingen af klagen bliver først påbegyndt, når gebyret er modtaget. Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis der gives medhold i klagen.

Sortsøe Jensen.

2001-1211/14-0031

Onsdag, den 10. marts 2004 afholdt fredningsnævnet for Nordjyllands Amt besigtigelse og forhandling i

FS. 5/2004:

Ansøgning om tilladelse til at foretage fældning af selvsåede løvtræer på et areal nord for Råbjergvej, omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 5. december 1962 om fredning af klitarealer ved Råbjerg.

Nævnet var mødt ved formanden, dommer Sortsøe Jensen, det amtsrådsvalgte medlem Knud Erik Jeppesen og det kommunaltvalgte medlem Gunnar Bagh.

For Skagen Kommune mødte Lars Lyngerup,

For Nordjyllands Statsskovdistrikt mødt skovrider Frede Jensen, Henning Påske og Mogens Sørensen,

For Danmarks Naturfredningsforening mødte Eigil Torp Olesen,

For Nordjyllands Amt, Naturkontoret mødte Claus Riber Knudsen.

Der fremlagdes skrivelse af 2. februar 2004 fra Nordjyllands Statsskovdistrikt med et bilag.

Formanden indledte mødet og henviste til fredningskendelsen, der giver adgang til dispensation til fældning af selvsåede træer. Nævnet gav således den 12. juni 1996 tilladelse til fældning af nåletræer på de samme arealer.

Frede Jensen udpegede de omhandlede arealer og henviste til kortbilaget vedhæftet ansøgningen. Der ønskes adgang til allerede nu at foretage fældning af selvsåede birk og eg inden de bliver for høje og for store frøspredere for derved at sikre klitheden mod tilgroning. Han har forelagt spørgsmålet for professor Ib Johnsen ved Københavns Universitet, der støtter hans antagelse.

Hverken Amtet, Danmarks Naturfredningsforening eller Skagen Kommune havde bemærkninger til det ansøgte.

Nævnet voterede og besluttede at imødekomme det ansøgte.

Således passeret.

Sortsøe Jensen.

Skagen Kommune
Teknik- og Miljøforvaltningen
Sct. Laurentii Vej 87
9990 Skagen

Aalborg, den 30. november 2004

**FS 54/2004 - Deres j.nr. 05.04.00G01/5706 - vedrørende etablering af
riderute gennem Råbjerg Mile-fredningen.**

De har ved skrivelse af 27. august 2004 fremsendt et forslag til rideruter ved Råbjerg Mile.

Nævnet har forelagt ansøgningen for Nordjyllands Amt, der har oplyst, at rideruten ikke berører fredningsnævnets afgørelse af 18. august 2004 men til dels området for Overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1962, hvorefter fredningsnævnet kan tillade anlæg af veje og stier, nødvendige for almenhedens færdsel.

Etableringen sker på terræn, alene med markering samt afmærkningspæle. Lodsejerne har efter det oplyste tiltrådt etableringen.

Stiforløbet ligger indenfor EU-habitat-område nr. 2 og EU-fuglebeskyttelsesområde nr. 5.

Amtet har i den anledning i skrivelse af 22. november 2004 anført:.....

"Amtet har den 8. november rettet henvendelse til Nordjyllands Statsskovdistrikt og forespurgt om muligheden for at forlægge stien mod vest ved Råbjerg Sø for at undgå at ridestien forstyrrer bl.a. Traner på Råbjerg Sø's sydlige side. Amtet har d. 18. november modtaget svar fra Statsskovdistriktet som jf. vedlagte mailkorrespondance er enig i et alternativt ruteforslag.

Habitatområde er udpeget bl.a. på grund af forekomsten af naturtyperne:

*Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)

*Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)

Fugtige klitlavninger

Da ruten forløber på eksisterende veje og stier, og da der ikke sker anlæg, opfyldning el.lign. vurderer amtet, at stien ikke vil medføre en forringelse af EU-habitatnaturtyperne.".....

Sagen er behandlet efter forretningsordenens § 10, stk. 5. "

2001-1211/14-0031

Efter det oplyste, herunder om det ændrede forløb af hensyn til fuglebeskyttelsesinteresserne, tillader nævnet et forløb som angivet på vedhæftede kortbilag.

Afgørelsen, der er truffet efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan inden 4 uger påklages til Naturklagenævnet. Skriftlig klage fremsendes til fredningsnævnet til videre foranstaltning.

Tilladelsen må ikke udnyttes inden klagefristens udløb og bortfalder, såfremt den ikke udnyttes inden 3 år.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af en klage, at der indbetales et gebyr på 500 kr. Naturklagenævnet vil opkræve gebyret, når klagen er modtaget fra fredningsnævnet, og behandlingen af klagen bliver først påbegyndt, når gebyret er modtaget. Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis der gives medhold i klagen.

Sortsøe Jensen

Kopi er sendt til:

1. Knud Erik Jeppesen
2. Gunnar Bagh
3. Nordjyllands Amt, Naturkontoret
4. Danmarks Naturfredningsforening
5. Danmarks Naturfredningsforening, att. Eigil Torp Olesen
6. Skov- og Naturstyrelsen
7. Nordjyllands Statsskovdistrikt

Fredningsnævnet for Nordjyllands Amt,
Badehusvej 17, 9000 Aalborg,
Telefon 96 30 70 00.

Niels Krag,
Kirkebjergvej 6,
8420 Knebel.

Aalborg, den 11. maj 2006

Vedr. FS 26/2006 :

Ansøgning om tilladelse til at genetablere en jagthytte på matr.nr. 1 f Råbjerg by, Råbjerg, beliggende på et areal omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1962 vedrørende fredning af klitområder ved Råbjerg.

Ved skrivelse af 24. marts 2006 har De ansøgt nævnet om tilladelse til at opføre en jagthytte på matr.nr. 1 f Råbjerg by, Råbjerg, der er omfattet af Overfredningsnævnets ovennævnte kendelse, hvorefter der er ikke må bebygges i området, men på denne ejendom er der tilladelse til at opføre en anden jagthytte end den da eksisterende.

Fredningsnævnet afholdt den 3. maj 2006 besigtigelse og forhandling i sagen. Udskrift af protokoltilførsel vedlægges til orientering.

Det er nævnets opfattelse, at der i henhold til kendelsen kan opføres en hytte på samme sted som den eksisterende, der nu henstår som en ruin. Opførelsen skal ske under nævnets censur med hensyn til størrelse samt farve- og materialevalg.

De har anvist en standardhytte, Classic 25 - L, et længehus med sadeltag, der uden overdækket terrasse er på ca. 20-25 m²., og opført i træ, der kan mørkfarves.

Nævnet besluttede at tillade en sådan hytte uden overdækket terassedel, med mørkt tagpaptag og mørkfarvede vægge, vinduer og døre.

Afgørelsen er truffet i henhold til kendelsen og kan inden 4 uger påklages til Naturklagenævnet. Skriftlig klage fremsendes til fredningsnævnet til videre foranstaltning.

Tilladelsen må ikke udnyttes inden klagefristens udløb og bortfalder, såfremt den ikke udnyttes inden 3 år.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af en klage, at der

SNS-121-00176~

indbetales et gebyr på 500 kr. Naturklagenævnet vil opkræve gebyret, når klagen er modtaget fra fredningsnævnet, og behandlingen af klagen bliver først påbegyndt, når gebyret er modtaget. Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis der gives medhold i klagen.

Sortsøe Jensen

Kopi er fremsendt til :

1. Knud Erik Jeppesen,
2. Gunnar Bagh,
3. Nordjyllands Amt, Naturkontoret,
4. Skagen Kommune,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening v/ Eigil Torp Olesen,
7. Skov- og Naturstyrelsen,
8. Nordjyllands Statsskovdistrikt.

Onsdag, den 3. maj 2006 afholdt Fredningsnævnet for Nordjyllands Amt besigtigelse og forhandling i

FS 26/2006 :

Ansøgning om tilladelse til genetablering af en jagthytte på matr.nr. 1 f Råbjerg by, Råbjerg, beliggende på et areal omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1962 vedrørende fredning af klitområder ved Råbjerg.

Nævnet var mødt ved formanden, dommer Sortsøe Jensen, det amtsrådsvalgte medlem Knud Erik Jeppesen og det kommunaltvalgte medlem Gunnar Bagh.

For Nordjyllands Amt, Naturkontoret mødte Nils Schou,

For Danmarks Naturfredningsforening mødte Eigil Torp Olesen,

Sammen med ejeren, Niels Krag mødte dennes hustru Kirsten Krag samt ejendomsmægler Hans Jørgensen.

Der fremlagdes :

Ansøgning af 24. marts 2006 med bilag 1 - 3,
Udateret skrivelse fra ansøgeren med deklaration,
Skrivelse af 30. april 2006 fra ansøgeren ,
Omslag med billede af hyttetype Classic 25 -L Standard model.

Nævnsformanden orienterede om fredningskendelsen, hvorefter der ikke må bebygges i det fredede areal, dog er der på denne ejendom tilladelse til under fredningsnævnets censur at opføre en anden jagthytte end den på fredningstidspunktet eksisterende. Kendelsen må forstås således, at der på samme sted som den da eksisterende, der er den ruin, der ses i dag, kan opføres en jagthytte.

Der har i 1972 verseret en sag om udnyttelse af denne rettighed og hvor der blev givet tilladelse til at opføre et fritidshus på 55 m², men denne tilladelse blev ikke udnyttet og må herefter anses for bortfaldet i sin helhed. Der foreligger således nu en cesursag, hvor nævnet skal tage stilling til husets størrelse, placering samt materiale- og farvevalg.

Ejeren henviste til det fremlagte billede af Classic 25 - L Standard model, der er ca. 25 m², hvortil kommer en terrasseoverdækning på ca. 6 m². Huset er et længehud med sadeltag belagt med tagpap og uden installationer af nogen art.

Danmarks Naturfredningsforening tilkendegav, at et nyt hus i størrelse ikke bør overstige det eksisterende på ca. 16 m².

Amtet havde ingen indvendinger mod et hus som det ansøgte i en størrelse

på ca. 25 m2 i mørke farver eller naturfarver.

Nævnet voterede og tillod opførelse på samme sted af et hus som på fremlagt billedmateriale, men uden overdækket terrasse således at husets samlede areal bliver ca. 20 - 25 m2 opført som et længehus med sadeltag alt malet i mørke farver.

Det er en forudsætning, at beplantningen på ejendommen omkring hytten opretholdes.

De mødende blev klagevejledt.

Sagen sluttet.

Sortsøe Jensen

Fredningsnævnet for Nordjyllands Amt
Badehusvej 17
9000 Aalborg
Tlf. 96307000

REG. NR. 2748.00

Niels Krag
Kirkebjergvej 6
8420 Knebel

Aalborg, den 14. november 2006

FS 26/2006 - vedr. jagthytte på matr.nr. 1 f Råbjerg.

Den 11. maj 2006 godkendte fredningsnævnet opførelse af en hytte på samme sted, hvor der lå en ruin af en tidligere hytte. Godkendelsen skete i henhold til Overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1962 om fredning af klitområder ved Råbjerg.

Der lagdes ved afgørelsen vægt på, at placeringen blev på den tidligere hyttes sted i god afstand fra vejen.

De har nu den 11. september 2006 ansøgt om en placering udenfor søbeskyttelseslinien, d.v.s. nær ved vejen.

Sagen har været skriftligt behandlet og under hensyn til, at hytten på den tilladte placering vil ligge så langt fra vejen, at den effektivt vil være skærmet af bevoksningen, vil nævnet fastholde den oprindeligt tilladte placering.

Afgørelsen er truffet i henhold til kendelsen og kan inden 4 uger påklages til Naturklagenævnet. Skriftlig klage fremsendes til fredningsnævnet til videre foranstaltning.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af en klage, at der indbetales et gebyr på 500 kr. Naturklagenævnet vil opkræve gebyret, når klagen er modtaget fra fredningsnævnet og behandlingen bliver først påbegyndt, når gebyret er modtaget. Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis der gives medhold i klagen.

Sortsøe Jensen

SNs-121-00175

Kopi sendt til:

1. Knud Erik Jeppesen
2. Gunnar Bagh
3. Nordjyllands Amt, Naturkontoret, j.nr. 8-70-51-81-841-0003-06
4. Skagen Kommune
5. Danmarks Naturfredningsforening, København
6. Danmarks Naturfredningsforening, att. Ejgil Torp Olesen
7. Skov- og Naturstyrelsen

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 02748.00

Dispensationer i perioden: 26-06-2007

Frederikshavn Kommune,
Teknisk Forvaltning
Rådhus Allé 100,
9900 Frederikshavn,

Aalborg, den 26. juni 2007

FS 24/2007 - ansøgning om tilladelse til at nedrive eksisterende sommerhus og opføre et større på matr.nr. 5 I Starholm, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1962 vedrørende fredning af klitområder ved Råbjerg.

Ved skrivelse af 25. maj 2007 har De under Deres j.nr. 2007-3912 på vegne ejerne af ovennævnte ejendom ansøgt om tilladelse til at nedrive et eksisterende sommerhus og opføre et nyt.

Fredningsnævnet afholdt den 20. juni 2007 besigtigelse og forhandling i sagen. Udskrift af protokoltilførsel vedlægges til orientering.

Ejendommen er beliggende på arealer omfattet af ovennævnte fredningskendelse, hvorefter der under nævnets censur kan opføres i alt 3 sommerhuse på ejendommen. Det ene af disse på ca. 10 m² ønskes nu nedrevet og erstattet af et hus på 20 m² som vist på bilag.

Det er oplyst, at bygningen opføres på samme sted som den eksisterende og i det væsentlige uden terrænændringer samt med sorte brædevægge og vinduesrammer og med mørkt paptag.

Nævnet besluttede at tillade det ansøgte dog således, at et udhæng vist på den fremsendte tegning til venstre reduceres som vist på tegningen mod højre. Der tillades en kort stålrørsskorsten med en reflekterende overfladebehandling.

Afgørelsen, der er truffet i henhold til kendelsen og kan inden 4 uger påklages til Naturklagenævnet. Skriftlig klage fremsendes til fredningsnævnet til videre foranstaltning.

Tilladelsen må ikke udnyttes inden klagefristens udløb og bortfalder, såfremt den ikke udnyttes inden 3 år.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af en klage, at der

SNS - 121 - 00 175

indbetales et gebyr på 500 kr.

Naturklagenævnet vil opkræve gebyret, når klagen er modtaget fra fredningsnævnet, og behandlingen bliver først påbegyndt, når gebyret er modtaget. Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis der gives medhold i klagen.

Sortsøe Jensen.

kopi er tilsendt:

1. Jonna Petersen,
2. Johan Berg Jensen,
3. Miljøcenter Aalborg, att. Nils Schou
4. Danmarks Naturfredningsforening, København,
5. Danmarks Naturfredningsforening, att. Carsten Pedersen,
6. Skov- og Naturstyrelsen,
7. Tove Lense-Møller, Virum

Onsdag, den 20. juni 2007 afholdt Fredningsnævnet for Nordjylland besigtigelse og forhandling i

FS 24/2007 - ansøgning om tilladelse til at nedrive eksisterende sommerhus og opføre et større på matr.nr. 5 I Starholm, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1962 vedrørende fredning af klitområder ved Råbjerg.

Nævnet var mødt ved formanden, dommer Sortsøe Jensen, det ministerielt udpegede medlem Jonna Petersen og det kommunalt udpegede medlem Johan Berg Jensen.

For Miljøcenter Aalborg mødte Nils Schou,

For Frederikshavn Kommune mødte Karin Lorenzen og Eva Christensen,

For Danmarks Naturfredningsforening mødte Mette Nielsen,

For ejerne mødte Christian Abrahamsen.

Der fremlagdes skrivelse af 25. maj 2007 fra Frederikshavn Kommune med bilag 1 - 6.

Nævnsformanden orienterede indledningsvist om fredningskendelsen, hvorefter der på denne ejendom under nævnets censur må opføres i alt 3 små sommerhuse. Disse 3 er opført og det er det mindste, på ca. 10 m², der ønskes nedrevet og genopført på i alt ca. 20 m².

Christian Abrahamsen oplyste supplerende, at der ønskes opført et typehus svarende til det på bilag 5 viste, hvilket vil give mulighed for at indrette køkken- og bedefaciliteter. Huset opføres i træ med mørk tagpap, en lille terrasse og males i mørke farver. Det indrettes med en mindre kakkelovn og derfor også med en mindre stålørsskorsten. Den eksisterende sokkel genanvendes og der vil kun i meget begrænset omfang blive behov for terrænændringer.

Frederikshavn Kommune havde ingen bemærkninger til det ansøgte forudsat huset ikke bliver højere end det eksisterende. Kommunen har skønnet, at byggeriet ikke vil forringe vilkårene indenfor habitat- eller fuglebeskyttelsesområder.

Danmarks Naturfredningsforening tilkendegav, at man mener byggetilladelsen i henhold til kendelsen er fuldt udnyttet samt at man bør være restriktiv ved yderligere bebyggelse, idet den vil blive højt placeret i området og tagene derfor tydeligt kan ses fra klittoppene.

Miljøcenter Aalborg oplyste, at bygningen vil ligge udenfor klitfredet område. Fredningen er uden offentlig adgang på arealerne omkring bygningerne, og det er derfor miljøcentrets opfattelse, at så længe brugerkredsen og benyttelsen af husene er som nu, er der ingen betænkeligheder.

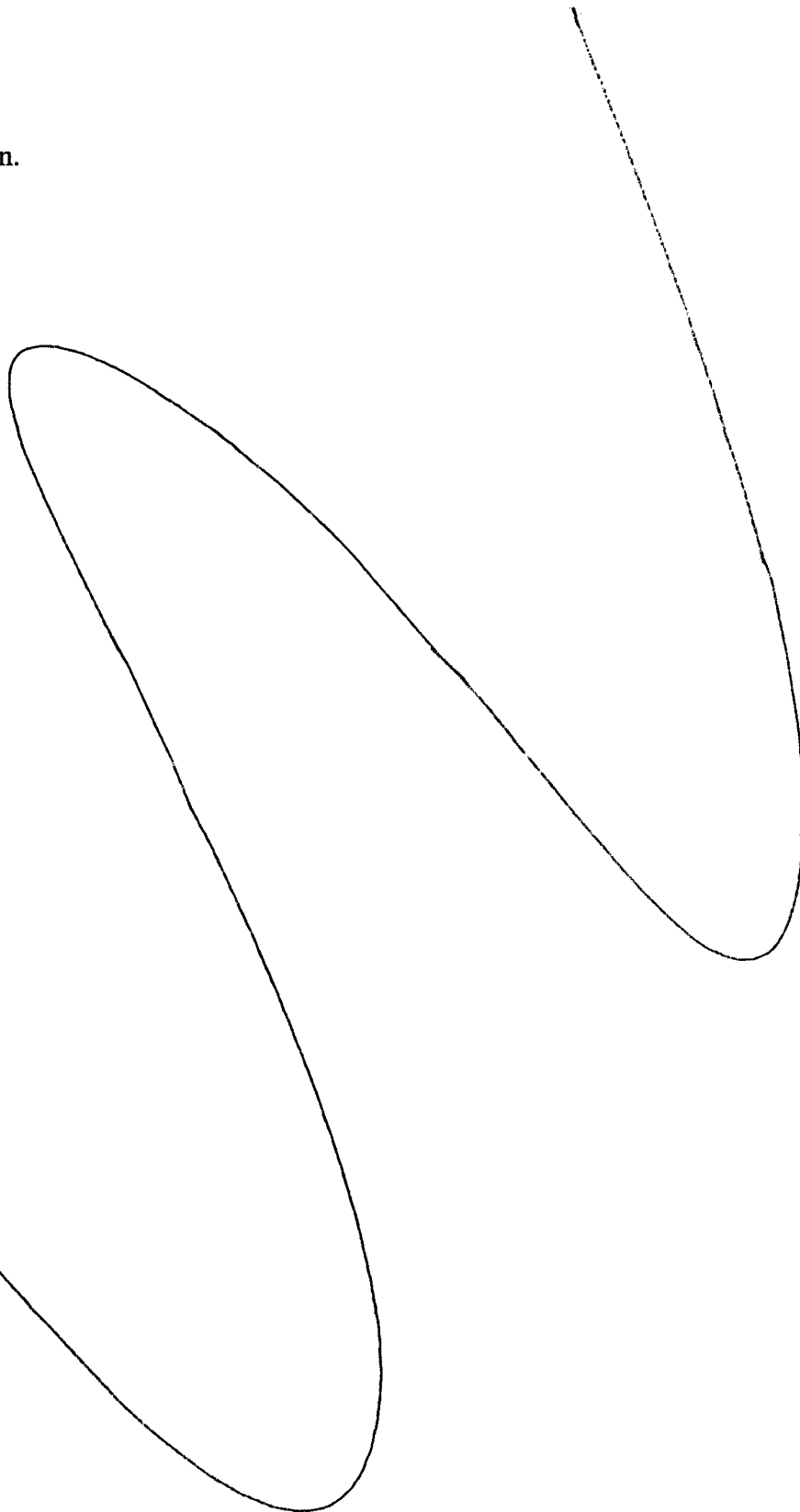
Nævnet voterede og besluttede efter det fremkomne at imødekomme det

ansøgte.

De mødende klagevejledtes.

Sagen sluttet.

Sortsøe Jensen.

Fredningsnævnet for Nordjylland
Nordlige del, Badehusvej 17,
9000 Aalborg, tlf. 96307000

Aalborg den 3. juni 2009

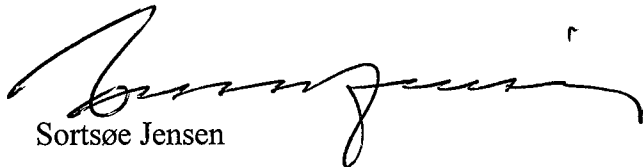
By- og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

**FS 26/2009 - Dispensation til bibeholdelse af bygningshøjde på matr.nr.
51 Starholm, Skagen**

Vedlagt fremsendes fredningsnævnets afgørelse i ovennævnte sag.

Klagevejledning fremgår af afgørelsen.

Sortsøe Jensen

Aalborg den 3. juni 2009

Jørgen Abrahamsen
Furesøvej 15
2830 Virum

FS 26/2009 - Dispensation til bibeholdelse af bygningshøjde på matr.nr. 5 l Starholm, Skagen

---

De har den 6. maj 2009 ansøgt om dispensation til bibeholdelse af bygningshøjde på et sommerhus beliggende på matr.nr. 5 l Starholm, Skagen efter at Frederikshavn kommune overfor fredningsnævnet har indberettet, at huset er højere end tilladt af nævnet.

Fredningsnævnet tillod den 26. juni 2007 ved dispensation fra Overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1962 om klitområder ved Råbjerg opførelse af huset bl.a. på grundlag af tegningsmateriale - visende en bygningshøjde på 2.806 meter - indsendt til bygningsmyndighederne den 5. september 2006.

Den 28. februar 2008 har Frederikshavn kommune meddelt byggetilladelse uden at være opmærksom på, at De den 4. januar 2008 havde indsendt endelige bygningstegninger visende en højde på 3,328 meter.

De har redegjort for anledningen til indsendelse af de ændrede tegninger.

Fredningsnævnet har behandlet sagen skriftligt og har besluttet, at dispensere til lovliggørelse af bygningshøjden på 3.328 meter.

Nævnet har herved lagt vægt på overskridelsernes omfang, at huset erstatter en tidligere bygning og ligger i tilknytning til andre bygninder, samt på kommunens behandling af byggesagen.

De oprindelige vilkår om materialer og farver opretholdes.

Tilladelsen der er meddelt i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 kan inden 4 uger påklages til Naturklagenævnet. Skriftlig klage fremsendes til fredningsnævnet til videre foranstaltning.

Tilladelsen må ikke udnyttes inden klagefristens udløb og bortfalder, såfremt den ikke udnyttes inden 3 år.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af en klage, at der indbetales et gebyr på 500 kr. Naturklagenævnet vil opkræve gebyret, når klagen er modtaget fra fredningsnævnet og behandlingen af klagen bliver først påbegyndt, når gebyret er modtaget. Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis der gives medhold i klagen.

Sortsøe Jensen

Kopi sendt til:

1. Jonna Petersen
2. Johan Berg Jensen
3. Tove Lense-Møller
4. Frederikshavn kommune (sag nr. 2007-3912)
5. Miljøcenter
6. By- og Landsskabsstyrelsen
7. Danmarks Naturfredningsforening
8. Danmarks Naturfredningsforening v/Eigil Torp Olesen
9. Skovrideren, Skagen

Fredningsnævnet for Nordjylland
Nordlige del, Badehusvej 17,
9000 Aalborg, tlf. 96307000

Aalborg den 5. oktober 2011

Naturstyrelsen København
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

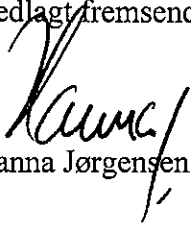
Modtaget i
Naturstyrelsen
7 OKT. 2011

FS 28/2011:

**Ansøgning om tilladelse til etablering af vandledning mellem Tolne og
Bunken Vandværk på arealer, der er omfattet af Overfredningsnæv-
nets kendelse af 5. december 1962 om fredning af Råbjerg Mile.**

Vedlagt fremsendes protokoludskrift af 21. september 2011

Hanna Jørgensen

Onsdag, den 21. september 2011 afholdt fredningsnævnet for Nordjylland, nordlige del besigtigelse og forhandling i

FS 28/2011:

Ansøgning om tilladelse til etablering af vandledning mellem Tolne og Bunken Vandværk på arealer, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1962 om fredning af Råbjerg Mile.

Nævnet var mødt ved formanden, dommer Niels Bjerre, der ministerielt udpegede medlem Tage Legaard og det kommunalt udpegede medlem Lars Kringelholt.

For Frederikshavn Kommune mødte Ann-Kathrine Thomassen,

For Frederikshavn Vand A/S mødte Niels Overby,

For Naturstyrelsen, Aalborg mødte Nils Schou,

For Danmarks Naturfredningsforening mødte Eigil Torp Olesen og Mette Nielsen,

For Niras A/S mødte Morten Frederiksen og Lone Godske,

For Landinspektørfirmaet Birk & Boe A/S mødte Lars Birk Jensen,

Lodsejer Erik Brath var mødt.

Der fremlagdes skrivelse af 8. april 2011 fra Frederikshavn Kommune med bilag 1 - 4.

Ann-Kathrine Thomassen fremlagde i tilknytning til forslag et nyt alternativt tracee, bilag 5.

Nævnens formanden orienterede indledningsvist om fredningskendelsen, hvorefter de udyrkede områder skal bevares i naturtilstand og der ikke må foretages planering, afgravning, opfyldning, dræning, udgrøftning eller bortpumpning af vand.

Nils Schou forevist i marken, hvor fredningsgrænsen er beliggende.

Ann-Kathrine Thomassen orienterede kort om det nu foreliggende projekt således som det fremgår af sagens bilag 5. Herefter vil vandledningen fra Råbjergvej frem til dyrket areal forløbe i et eksisterende stiforløb. Derefter vil den gå tværs over dyrket areal mod øst og vil dernæst kunne følge et spor uden for det fredede område mod nordvest langs et plantageareal, følge ridestien eller lægges syd herfor i den fredede område.

Niels Overby oplyste supplerende, at anlægget sker ved nedgravning, ligesom der vil blive behov for et arbejdsareal på 10 - 12 meter, der dog kan lægges uden for det fredede område. Nedgravning vil kunne ske ved at oplægge det opgravede materiale på fiberdug for derefter at lægge det tilbage igen.

KOPI

Nils Schou oplyste i den forbindelse, at arealet er habitatområde med en del arter og plantesamfund.

Danmarks Naturfredningsforening tilkendegav, at man helst ser anvendelse af fiberdug over hele strækningen, også uden for det fredede område.

Erik Brath havde ingen bemærkninger til det ansøgte, men påpegede, at der ville kunne blive behov for retablering af ødelagte drænledninger.

Nævnet voterede og tilkendegav, at der kunne dispenseres til det nu ansøgte således, at den nordlige del af nedgravningen sker uden for det fredede område, nord for stiforløbet mod øst. Tilladelse til gravearbejdet ved den syd/nord-gående ridesti udsættes på en redegørelse for de uprioriterede arter samt bilag 4-arterne. Dersom de findes i området vil gravearbejdet forudsættes foretaget ved hjælp af en fiberdug.

Sagen udsat herpå.

Niels Bjerre.

Kopi fremsendes til orientering til :

1. Tage Legaard,
2. Lars Kringelholt,
3. Frederikshavn Kommune, sag 11/197,
4. Naturstyrelsen, Aalborg,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening v/ Eigil Torp Olesen,
7. Naturstyrelsen, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening,
9. Erik Brath.

Fredningsnævnet for Nordjylland
Nordlige del, Badehusvej 17,
9000 Aalborg, tlf. 96307000

Aalborg den 20. december 2011

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

Modtaget i
Naturstyrelsen
22 DEC. 2011

FS 28/2011 - Ansøgning om tilladelse til etablering af vandledning mellem Tolne og Bunken Vandværker på arealer, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1962 om fredning af Råbjerg Mile

---

Vedlagt fremsendes afgørelse af dags dato.

Hanna Jørgensen

Aalborg den 20. december 2011

Frederikshavn kommune
Rådhus Allé 100
9900 Frederikshavn

FS 28/2011 - Deres j.nr. 11/197 - Ansøgning om tilladelse til etablering af vandledning mellem Tolne og Bunken Vandværker på arealer, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1962 om fredning af Råbjerg Mile

---

Ved brev af 8. april 2011 har Frederikshavn kommune fremsendt ansøgning fra Forsyningen Frederikshavn om etablering af vandledning/transmissionsledning mellem Tolne og Bunken vandværker.

En del af ledningstracéet forløber indenfor fredningen af klitområder ved Råbjerg, og de berørte arealer har matr.nr. 16f, 17g og 17l Råbjerg ejerlav, Råbjerg.

Overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1962 (sag nr. 1542/62) har bl.a. følgende ordlyd:

"...

Området skal henligge som hidtil, og de udyrkede områder skal bevares i naturtilstand. Der må ikke foretages planering, afgravning, opfyldning, dræning, udgrøftning eller bortpumpning af vand.

..."

Fredningsnævnet har den 21. september 2011 afholdt besigtigelse og forhandling i sagen.

Udskrift af protokoltilførsel vedlægges denne afgørelse.

Det fremgår af protokoltilførslen, at nævnet tilkendegav, at der kunne dispenseres til det nu ansøgte tracé, således at den nordlige del af nedgravningen sker udenfor det fredede område, nord for stiforløbet mod øst. Tilladelse til gravearbejdet ved den syd/nord-gående ridesti udsættes på en redegørelse for de uprioriterede arter samt bilag 4-arterne. Dersom arter findes i området vil gravearbejdet forudsættes foretaget ved hjælp af en fiberdug.

Frederikshavn kommune har i et notat af 1. november 2011 bl.a. udtalt følgende:

".....

Redegørelse for naturarealer

Da ridesporet ikke er bredt nok til både at kunne anvendes som kørevej samt graveareal, bliver de §3 beskyttede hedearealer og den devanoovervågede natura2000 naturtype klithede øst for rideruten berørt under anlægsfasen. En besigtigelse af hedearealerne umiddelbart øst for rideruten viser en afveksling mellem hede i god tilstand samt hede påvirket af rørhvene, bølget bunke og hindbær. Det vurderes, at vilkår gennem efterfølgende §3 dispensationer kan mindske påvirkningen af hedearealerne væsentligt og det vurderes, at ændringen i tracéet medfører en samlet mindre påvirkning i området end det oprindelige tracé.

Redegørelse for bilag II og bilag IV arter

Sommerfuglearten Hedepletvinge er anført på habitatdirektivets bilag II og er en del af udpegningsgrundlaget for habitatområde nr. 2 Råbjerg Mile og Hulsig Hede. Hedepletvingen lever på fugtige heder og magre enge der ikke gødes. Det vurderes, at de pågældende arealer ikke udgør en væsentlig betydning for hedepletvingens levevilkår i området samt at vilkår om anvendelse af fiberdug beskytter potentielle fødeområder for Hedepletvingen. I området findes desuden markfirben, spidssnudet frø og strandtudse. Forholdene omkring markfirben og spidssnudet frø er beskrevet i screeningsnotatet fra februar 2011.

Strandtudse er anført på habitatdirektivets bilag IV. Yngler i fugtige lavninger på klitheden og raster på åbne arealer med ingen eller sparsom vegetation. Det vurderes, at de pågældende arealer er så tørre at de ikke udgør potentielle yngleområder for strandtudsens. Det vurderes dog at de berørte arealer kan udgøre spredningsveje for strandtudsens, hvorfor der i anlægsfasen skal være opmærksomhed på dyr, der kan falde ned i ledningsgraven. Hvis anlægsarbejdet finder sted i perioden april til juli kan det være relevant at opstille paddehegn langs ledningsgraven. Desuden kan det udgøre en afbødende foranstaltning at der ikke udføres arbejde på ledningsnettet om natten.

Afbødende foranstaltninger

I §3 dispensationerne stilles der vilkår om, at der skal udlægges fiberdug til placering af opgravet materiale på alle arealer med beskyttet natur indenfor natura2000 området/det fredede område. Derved kan alt jord fjernes fra naturarealerne når anlægget færdiggøres.

Desuden stilles der afbødende vilkår ift. de nævnte bilag IV arter således at påvirkningen af disse mindskes.

....."

Således som sagen foreligger oplyst findes det ansøgte ikke at være i strid med fredningen, og Fredningsnævnet meddeler derfor tilladelse til det ansøgte, jfr. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Under hensyn til redegørelsen af 1. november 2011 fra Frederikshavn Kommune gives dispensationen på vilkår, at graverarbejdet foretages under anvendelse af fiberdug, og at der iøvrigt udføres gravearbejde under de afbødende vilkår som er nævnt i notatet, såsom opstilling af padderhegn og undladelse af at udføre arbejde på ledningsnettet om natten, jfr. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, og stk. 3

Tilladelsen må ikke udnyttes inden klagefristens udløb og bortfalder, såfremt den ikke udnyttes inden 3 år.

Klagevejledning vedlægges.

Niels Bjerre

kopi er fremsendt til:

1. Tage Legaard
2. Lars Kringelholt
3. Naturstyrelsen Aalborg, Att. Nils Schou
4. Danmarks Naturfredningsforening, København
5. Danmarks Naturfredning v/Egil Torp Olesen
6. Naturstyrelsen, København
7. Dansk Ornitologisk Forening
8. Erik Brath, Lodskovvadvej 3, 9982 Aalbæk

Onsdag, den 19. februar 2014 afholdt fredningsnævnet for Nordjylland, nordlige del besigtigelse og forhandling i

FS 66/2013:

Ansøgning om tilladelse til at opsætte 2 microvindmøller på matr.nr. 1h Råbjerg Ejerlav, Råbjerg, der er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 5.december 1962 om fredning af "Råbjerg Mile".

Nævnet var mødt ved formanden, dommer Niels Bjerre, der ministerielt udpegede medlem Per Therkildsen og det kommunalt udpegede medlem Irene Hjortshøj.

For Frederikshavn kommune mødte Catrina Kristensen.

For Danmarks Naturfredningsforening mødte Eigil Torp Olesen og Mette Nielsen.

Ejeren Søren Winther var mødt.

Der blev fremlagt ansøgning af 8. januar 2014 fra Frederikshavn kommune med bilag 1 -5.

Nævnformanden orienterede indledningsvist om fredningsafgørelsen, hvis formål er at arealerne skal henligge i den tilstand, de havde på fredningstidspunktet. Der må således ikke opsættes skure, boder, master eller andre skæmmende indretninger.

Ejeren påviste et eksemplar af microvindmøllen, der er ca. 3 meter høj og med en vingediameter på 75 cm. Han ansøger om tilladelse til at opsætte 2 vindmøller inden for fredningen. Vindmøllerne benyttes til at trække vand op til heste, der på grund af deres bløde muler ikke vil anvende mulepumpe. Alternativet til vindmøllerne er en større vandtank. Afgræsning af arealerne er vigtig for landskabet, da der på arealerne er registreret både hedepletvinge og orkideer. Møllerne opsættes kun i græsningssæsonen.

Frederikshavn Kommune henviste til det fremsendte materiale, hvoraf blandt andet fremgår, at arealerne er Natura 2000-område. Naturen er på det pågældende sted afhængig af afgræsning, og kommunen anbefaler, at møllerne tillades opsat.

Danmarks Naturfredningsforening anbefalede opsætning af møllerne henset til den gavnlige virkning afgræsningen har.

Nævnet voterede og besluttede at imødekomme det ansøgte.

Sagen sluttet.

Niels Bjerre.

**Fredningsnævnet for Nordjylland,
Nordlige del,
Badehusvej 17, 9000 Aalborg,
Telefon 96 30 70 50 / 96 30 71 78,
Mail: udb@domstol.dk / hajo@domstol.dk**

Frederikshavn kommune,
Rådhus Allé 100,
9900 Frederikshavn.

Aalborg, den 7. marts 2014

FS 66/2013:

Ansøgning om tilladelse til at opsætte 2 microvindmøller på matr.nr. 1h Råbjerg Ejerlav, Råbjerg, der er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 5.december 1962 om fredning af "Råbjerg Mile".

Ved brev af 8. januar 2014 har De under Deres j.nr. 13/51 på vegne ejeren af ovennævnte ejendom ansøgt fredningsnævnet om tilladelse til at opstille microvindmøller på ejendommen, beliggende Råbjergvej 369, Ålbæk.

Nævnet afholdt den 19. februar 2014 besigtigelse og forhandling i sagen. Udskrift af forhandlingsprotokollen vedlægges til orientering.

Nævnet besluttede at imødekomme det ansøgte, da vindmøllerne ønskes opsat i kanten af det fredede område, og da afgræsning ved heste giver mulighed for at pleje arealer, der rummer hedepletvinge og orkideer.

Afgørelsen er truffet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 og 2 og kan inden 4 uger fra modtagelse af den skriftlige afgørelse påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagevejledning vedlægges.

Tilladelsen må ikke udnyttes inden klagefristens udløb og bortfalder såfremt den ikke udnyttes inden 3 år.

Niels Bjerre.

Kopi fremsendes til:

1. Per Therkildsen,
2. Irene Hjortshøj,
3. Naturstyrelsen, København, att. Mette Hald Simonsen,
4. Danmarks Naturfredningsforening, København,
5. Danmarks Naturfredningsforening v/ Eigil Torp Olesen,
6. Dansk Ornitologisk Forening, København,
7. Dansk Ornitologisk Forening v/ Thorkild Lund,
8. Søren Winther.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagen skal sendes til Fredningsnævnet for Nordjylland, Nordlige del, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling. Du får kopi af fredningsnævnets brev til Natur- og Miljøklagenævnet.

Hvis der bliver klaget, vil Fredningsnævnet underrette dig hurtigst muligt.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr til nævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

Klager modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal benyttes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Fredningsnævnet for Nordjylland, Nordlig del,

Badehusvej 17, 9000 Aalborg,

Telefon 9968 8461,

Mail: nordjyllandnord@fredningsnaevn.dk

Den 16. april 2017

Frederikshavn Kommune

FN-NJN-9-2017: Etablering af kunstige rævegrave ved Råbjerg.

Fredningsnævnet har den 2. februar 2017 fra Frederikshavn Kommune modtaget ansøgning fra Naturstyrelsen Vendsyssel om tilladelse til at etablere kunstige rævegrave på matr.nr.343b Skagen Markjorder, 2ck Starholm, Skagen og 13c Råbjerg Ejlerlav, Råbjerg. Fredningsnævnet har efter besigtigelse af arealerne besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen fremgår nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Arealerne er omfattet af henholdsvis Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1988 om fredning af arealer ved Hulsig Hede – for så vidt angår 1 rævegrav – og Overfredningsnævnets afgørelse af 18. august 2004 om fredning af arealer ved Råbjerg Mile – for så vidt angår 3 rævegrave.

Fredningen ved Hulsig Hede er en tilstandsfredning, der har til formål at bevare områdets biologiske, geologiske og landskabelige værdier samt at regulere offentlighedens adgang dertil samt med bestemmelser om, at der ikke må foretages terrænændringer.

Fredningen ved Råbjerg Mile har til formål blandt andet at sikre milens fortsatte vandring og at beskytte og forbedre de landskabelige og naturvidenskabelige værdier, der er knyttet til milen og dens omgivelser. Der er bestemmelser om, at det naturlige terræn ikke må ændres ved afgravning, opfyldning og råstofudvinding.

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at der ønskes etableret i alt 4 kunstige rævegrave til brug for regulering af ræve og eventuelt mårhund, der udgør en trussel mod jordrugende fugle som især tingsmed og rørdrum.

Kommunen har om projektet oplyst, at der nedgraves plastik- eller betonelementer, der danner 2 gange af hver 9-12 meters længde og med ca. 40-50 cm. i diameter. Rørene samles i en central kedel på 1x1 meter. Nedgravning sker med minigraver eller skovl og håndkraft. Gravestederne vil hurtigt blive retableret.

Områderne er beliggende i Natura2000-områder. Det vurderes, at projektet er skånsomt, og at det kun midlertidigt vil medføre tilstandsændringer i de berørte naturtyper. Det ansøgte vurderes ikke at

ville påvirke Natura2000-områderne eller medføre forringede levevilkår for andre arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget.

Sagens behandling

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 29. marts 2017. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet ved formanden, dommer Niels Bjerre, det ministerielt udpegede medlem Tage Leegaard og det kommunalt udpegede medlem Irene Hjortshøj. For Frederikshavn Kommune mødte Sisse Lindholm. For Naturstyrelsen Vendsyssel mødte Carsten Frisk og Bjarke Huus. For Danmarks Naturfredningsforening mødte Mette Nielsen. For Dansk Land- og Strandjagt mødte Finn Madsen og Niels Christian Nielsen.

Frederikshavn Kommune anbefalede projektet og Danmarks Naturfredningsforening havde ingen bemærkninger.

Naturstyrelsen Vendsyssel anbefalede på egne vegne og for Aage V. Jensen Naturfond projektet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Hulsig Hede og Råbjerg Mile betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet kan på baggrund af oplysninger om formålet med og håndteringen af projektet og med oplysninger om retablering af gravestederne, meddele dispensation til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,

- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

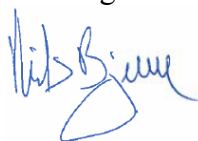
Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Med venlig hilsen

Niels Bjerre

Denne afgørelse sendes til:

1. Tage Leegaard,
2. Irene Hjortshøj,
3. Miljøstyrelsen, København,
4. Frederikshavn Kommune, sagsnr. GEO-2013-18495,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening v/ Eigil Torp Olesen,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening v/ Thorkild Lund,
9. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning-Lund,
10. Aage V.Jensen Naturfond,
11. Naturstyrelsen Vendsyssel.

Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del,

telefon 9968 8461

mail:nordjyllandnord@fredningsnaevn.dk

Frederikshavn Kommune.

Den 8. september 2017

FN-NJN-37-2017: Genopretning af hydrologiske forhold indenfor fredningen af Råbjerg Mile, V. Engklit og Slåbakkegaard – delprojekt 4.

Fredningsnævnet har den 13. juni 2017 fra Frederikshavn Kommune modtaget en ansøgning om tilladelse til at foretage terrænændringer på nogle arealer, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1962 om fredning af klitområder ved Råbjerg, Overfredningsnævnets afgørelse af 3. december 1986 om fredning af en del af Slåbakkegaard og Overfredningsnævnets afgørelse af 8. juli 1988 om fredning af areal mellem Råbjerg Mile og Kandestedvej i Skagen Kommune (V. Engklit).

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af arealerne besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen fremgår i afsnittet neden for om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens omstændigheder

Frederikshavn Kommune har oplyst, at der er et ønske om at genoprette den naturlige hydrologi, hvilket kan ske i henhold til naturgenopretningsprojektet LIFE Hulsig Hede. Der er både på Grenen, Hulsig Hede og Råbjerg Hede gennemført en del dræningsprojekter i forbindelse med tørvegravning og udnyttelse af arealerne til landbrugsmæssig drift. Disse aktiviteter er ophørt de fleste steder og dræningen har givet en ubalance i de hydrologiske forhold. Vådområderne tørrer ud og der sker en tilgroning med træer og buske.

Naturgenopretningsprojektet LIFE REWETDUNE udføres i fællesskab af Naturstyrelsen og Frederikshavn Kommune

Ved en genoprettelse af den naturlige hydrologi sikres områdernes unikke våde naturtyper samt levestederne for en række fugle, padder, insekter og andre dyr, ligesom der sker en hæmning af frøspiring af nåletræer og birk. Den naturlige hydrologi vil fremtidssikre mod tilgroning, idet sommerudtørring forhindres og dermed modvirkes frigivelse af næringsstoffer fra tørven. De næringsfattige og fugtige arealer hæmmer frøspiring af træer og fremmer hedens naturlige flora og fauna.

Hele projektområdet omfatter 6 forskellige fredninger, Skagen Gren, Hulsig Hede, Pælens Mile, V. Engklit, Råbjerg Mile og Slåbakkegård. Ansøgeren har valgt at opdele hele projektet i 4 delprojekter.

Ingeniørfirmaet Niras har lavet en forundersøgelse, i hvilken forbindelse, der bl.a. er udarbejdet forslag til, hvor og hvordan projektet skal udføres. Et kriterie for forundersøgelsen har været, at genopretningen af de hydrologiske forhold ikke må få negative konsekvenser for landbrugsarealer, huse, veje og jernbanen.

Fredningen har bl.a. til formål at sikre de biologiske interesser i området, særligt de naturtyper, der har været grundlaget for områdets udpegning som EF.habitat-område. Vedrørende fredningen af Råbjerg Mile skal området henligge som hidtil, og der må ikke foretages planering, afgravning, opfyldning, dræning, udgrøftning eller bortpumpning af vand. I fredningen af Slåbakkegård er det efter bestemmelsen i § 6 bestemt, at der ikke må foretages terrænændringer. Der må ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering. Der må ikke foretages udgrøftning eller jordbearbejdning. I fredningen vedrørende V. Engklit er det bestemt, at arealet skal henligge som vedvarende græsningsareal, og at der ikke må foretages terrænændringer.

I ansøgningen er delprojekt 4 vist således:

De med rødt markerede grøfter vil blive sløjfet

Sagens behandling

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 16. august 2017. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet ved formanden, dommer Niels Bjerre, det ministerielt udpegede medlem Tage Leegaard og det kommunalt udpegede medlem Irene Hjortshøj. For

Frederikshavn Kommune mødte Sisse Lindholm. For Danmarks Naturfredningsforening mødte Mette Jensen. For Niras A/S mødte Jacob Birk Jensen og Pernille Brandt. For Naturstyrelsen Vendsyssel mødte Bjarke Jensen.

Sisse Lindholm indstillede, at der meddeles dispensation. Formålet med projektet er at opfylde handleplanerne for Natura 2000 områderne og sikre en øget biodiversitet. En genskabelse af de naturlige hydrologiske forhold vil ikke ødelægge de kulturhistoriske og landskabelige spor, da de gamle tørvegravninger bevares. Projektet må ikke få negative konsekvenser for landbrugsarealer, huse, veje og jernbanen.

De omhandlede arealer er beliggende indenfor beskyttet natur. Frederikshavn Kommune er indstillet på at meddele dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Bjarke Jensen redegjorde for de undersøgelser, der tidligere er udarbejdet om områdets dyre- og planteliv, og den betydning, som en gennemførelse af projektet vil have for området.

Jacob Birk Jensen redegjorde for de forskellige tiltag, der tænkes iværksat i projektområdet. Man har valgt at undlade udgravning af en grøft langs jernbanen, men det fastholdes, at der langs Hulsig-cykelstien i delprojekt 2 må foretages en udgravning, for at cykelstien ikke lejlighedsvis skal stå under vand. Man vil ved etablering af stemmewærker, hvor disse tænkes anvendt, benytte sig af egeplanker. Ved grøftopfyldning vil dette typisk ske i form af punktopfyldning i en længde af ca. 4 m. Opfyldningsmaterialet vil bestå af det eksisterende materiale, som i dag ligger på brinken, ellers vil der hentes lokalt materiale indenfor projektområdet.

Miljøstyrelsen har henledt opmærksomheden på, at ejeren af en ejendom, som er omfattet af projektet, er klageberettiget i relation til en afgørelse truffet af fredningsnævnet.

Det blev oplyst, at Naturstyrelsen Vendsyssel står som ejer af ca. en tredjedel af projektområdet, mens ca. en anden tredjedel ejes af Aage V. Jensen Naturfond. 5-10 % ejes af Frederikshavn Kommune og resten - ca. 20 % - ejes af private lodsejere. Der er for de private lodsejeres vedkommende navnlig tale om græsningsarealer i den sydlige ende af det samlede projektområde.

Frederikshavn Kommune vil indgå skriftlige aftaler med disse lodsejere om udførelsen af projektet. Hvis et samtykke ikke kan indhentes, må der enten foretages justeringer af projektet, eller sagen må indbringes for nævnet på ny.

Det oplystes endeligt, at man under arbejdets udførelse vil anvende et amfibiekøretøj med larvefodder af gummi. Køretøjet vil alene trykke vegetationen, som vil rejse sig igen. Hvis det er nødvendigt, må der anvendes køreplader.

Danmarks Naturfredningsforening indstillede, at der meddeles dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Råbjerg Mile, Slåbakkegård og V. Engklit om forbud mod terrænændringer mv. betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af

naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet kan efter de foreliggende oplysninger meddele dispensation til at foretage de arbejder, der er beskrevet i projektmaterialet, idet det vurderes at en genetablering af den naturlige hydrologi vil have nogle positive konsekvenser for den lokale natur. Det henstilles, at der under arbejdets udførelse anvendes en så skånsom fremgangsmåde som muligt, og at der ikke tilføres materiale ude fra.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljøklage- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Med venlig hilsen

Niels Bjerre

Denne afgørelse sendes til:

1. Tage Leegaard,
2. Irene Hjortshøj,
3. Miljøstyrelsen, København,
4. Frederikshavn Kommune v/ Sisse Lindholm,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening v/ Eigil Torp Olesen,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,

8. Dansk Ornitologisk Forening v/ Thorkild Lund,
9. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning-Lund,
10. Aage V. Jensens Naturfond v/ Niels Dahlin Lisborg
11. Niras A/S v/ Jacob Birk Jensen,
12. Naturstyrelsen V/ Karsten Frisk.

Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del,
Badehusvej 17, 9000 Aalborg,
telefon 9968 8461
mail:nordjyllandnord@fredningsnaevn.dk

Den 30. april 2018

FN-NJN-7-2018: Rasteplads ved Råbjerg Mile

Fredningsnævnet har den 23. januar 2018 fra Frederikshavn Kommune modtaget ansøgning om tilladelse til at etablere en rasteplads på matr.nr. 14c Råbjerg Ejerlav, Råbjerg. Ansøgningen er indsendt af Aage V. Jensen Naturfond.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af arealerne besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen fremgår neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Arealerne er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 5. december 1962 om fredning af arealer ved Råbjerg Mile, der har til formål at bevare arealerne i deres daværende tilstand. Der må efter fredningens bestemmelser ikke foretages yderligere opdyrkning. Der må ikke foretages bebyggelse, ej heller anbringes skure, boder, master eller andre skæmmende indretninger, der må ikke opstilles telte, og der må ikke opsættes hegn, bortset fra nødvendige kreaturhegn. Der tillægges almenheden adgang til alle udyrkede områder for færdsel til fods på eget ansvar.

Frederikshavn Kommune har om det ansøgte oplyst, at rastepladsen med plads til 2-3- biler med tilhørende borde/bænkesæt med tag ønskes etableret i forbindelse med en eksisterende sti som samtidig vil blive markeret med lave egetræspæle. Stien går ad eksisterende spor i form af gamle hjulspor og almindelige trampestier uden nogen form for belægning. Stimarkeringen vil føre publikum uden om særligt følsom natur og yngleområder for diverse fugle.

Kommunen har yderligere oplyst, at borde/bænkesættet vil blive opsat indenfor beskyttet natur. Det er dog kommunens vurdering, at det påvirkede areal er så lille, at det kan betragtes som under bagatelgrænsen for, hvad der kræver dispensation. Parkeringsarealet etableres udenfor beskyttet natur.

Frederikshavn Kommune har indstillet, at fredningsnævnet meddeler dispensation til projektet, idet formålet med projektet er, at give folk mulighed for at komme ud i fredningen og samtidig styre færdslen uden om de mest sårbare naturområder. Parkeringsarealet etableres hvor der tidligere har været opmagasineret træ som er blevet fældet i området i forbindelse med EU projektet LIFE Hulsig Hede. Arealet ligger meget tæt på landevejen og vil være skjult indefra selve fredningen af en klitrække. En belægning af flis fra træ fældet i området vil sikre en jævn kørsel. Flisen vil blive lagt ud i så tyndt et lag, at græsser og diverse urter vil kunne gro op igennem og delvis komme til at skjule flisen.

Kommunen har yderligere bemærket, at borde/bænkesættet opstilles indenfor det med rødt markerede område i umiddelbar nærhed af parkeringsarealet. Det opstilles lidt skjult bag buske af løvtræ og vil dermed ikke være særlig synlig, hverken indefra selve fredningen eller fra landevejen. Det er kommunens vurdering, at rastepladsen vil kunne ses fra landevejen, men ikke være synlig inde fra fredningen. Fredningskendelsens formål om at sikre de landskabelige værdier vurderes derfor opretholdt. Ligeledes vurderes det, at etableringen af rastepladsen er af så lille karakter, at det ikke påvirker de øvrige hensyn der skal varetages med fredningskendelsen.

Ovenfor ses de anførte placeringer.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 25. april 2018. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet ved formanden, dommer Niels Bjerre, det ministerielt udpegede medlem Tage Leegaard. For Frederikshavn Kommune mødte Sisse Lindholm. For Danmarks Naturfredningsforening mødte Mette Nielsen. For Dansk Botanisk Forening mødte Flemming Thorning-Lund. For Friluftsrådet Vendsyssel mødte Thomas Jensen. For Aage V. Jensen Naturfond mødte Niels Lisborg.

Niels Lisborg henviste til ansøgningen og bemærkede, at det ville være muligt at etablere parkeringspladserne uden for fredningen på den anden side af vejen, men han skønner, at det kan medføre uheldige trafikale situationer. De overdækkede borde-bænkesæt, der har stor betydning for cyklende turister, der kan søge ly, vil blive produceret i ubehandlet douglastræ, der med tiden vil patinere og blive grå. På forespørgsel fra Danmarks Naturfredningsforening erklærede han sig villig til, at taget på borde-bænkesættet dækkes med tørv.

Sagen har efter besigtigelsen været drøftet med det fraværende medlem af fredningsnævnet, Per Faurholt, der er bekendt med stedet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Råbjerg Mile betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet kan på baggrund af de fremkomne oplysninger meddele dispensation til det ansøgte, der ikke findes at stride mod fredningens formål. Der kan derfor meddeles dispensation til det ansøgte parkeringsareal med borde-bænkesæt med tag dækket med græstørv, samt opsætning af en pæl til piktogrammer med henvisning til parkering og sti, og lave egetræspæle ved den eksisterende sti.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer

(2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

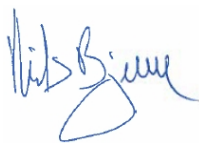
Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Med venlig hilsen

Niels Bjerre

Denne afgørelse sendes til:

1. Tage Leegaard,
2. Per Faurholt,
3. Miljøstyrelsen, København,
4. Frederikshavn, GEO-2018-00237,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,

6. Danmarks Naturfredningsforening v/ Eigil Torp Olesen,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening v/ Thorkild Lund,
9. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning-Lund,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, Vendsyssel,
12. Aage V. Jensen Naturfond.

Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del,
Badehusvej 17, 9000 Aalborg,
telefon 9968 8461
mail:nordjyllandnord@fredningsnaevn.dk

Frederikshavn Kommune.

Den 17. juni 2018

FN-NJN-32b-2018: Genopretning af hydrologiske forhold indenfor fredningen af klitområder ved Råbjerg – delprojekt 4.

Fredningsnævnet har i en afgørelse af den 8. september 2017 (FN-NJN 37/2017) meddelt dispensation til at foretage terrænændringer på nogle arealer, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 5. december 1962 om fredning af klitområder ved Råbjerg, Overfredningsnævnets afgørelse af 3. december 1986 om fredning af en del af Slåbakkegård og Overfredningsnævnets afgørelse af 8. juli 1988 om fredning af areal mellem Råbjerg Mile og Kandestedvej i Skagen Kommune (V. Engklit).

Efter Overfredningsnævnets afgørelse af 5. december 1962 om fredning af klitområder ved Råbjerg skal området henligge som hidtil, og der må ikke foretages planering, afgravning, opfyldning, dræning, udgrøftning eller bortpumpning af vand.

Frederikshavn Kommune fik ved den pågældende afgørelse dispensation til at lukke en række udvalgte grøfter under det vilkår, at der skulle indhentes en skriftlig aftale med de private lodsejere. Hvis en sådan aftale ikke kunne indgås, skulle der foretages justeringer af projektet eller sagen måtte indbringes for nævnet på ny.

Ved mails af 18. april 2018 og af 7. juni 2018 har Frederikshavn Kommune indbragt sagen på ny for nævnet, idet det har vist sig, at forskellige lodsejere har meddelt, at de ikke ønsker påvirkninger af de hydrologiske forhold indenfor deres arealer. Frederikshavn Kommune og Naturstyrelsen har derfor besluttet at justere i projektet, således at de omhandlede lodsejere holdes fri af påvirkninger. Der er herefter i stedet udvalgt 8 andre grøfter til lukning.

Det er oplyst, at de ekstra grøfter vil blive lukket ved at kaste det sand, som ligger langs kanterne, ned i grøften. Der bliver kun brugt det sand, som tydeligt er lagt op fra tidligere gravning/oprensning. Hvis der ikke er tilstrækkelig med sand, vil der blive lagt træer og grene fra området ned i grøfterne, således at vandgennemstrømningen hæmmes. Der vil ikke blive tilført fremmed materiale til området.

I den nye ansøgning er delprojekt 4 vist således:

Fredningsnævnets afgørelse

Denne afgørelse er truffet af formanden for fredningsnævnet efter § 10, stk. 5, i bekendtgørelse om forretningsorden for fredningsnævn.

Fredning af arealer ved Råbjerg om forbud mod terrænændringer mv. betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Under henvisning til den tidligere afgørelse af 8. september 2017 (FN-NJN 37/2017) kan Fredningsnævnet efter de foreliggende oplysninger meddele dispensation til at foretage de ekstra arbejder, der er beskrevet i det nu foreliggende projektmateriale, idet det vurderes, at en genetablering af den naturlige hydrologi vil have nogle positive konsekvenser for den lokale natur. Det henstilles, at der under arbejdets udførelse anvendes en så skånsom fremgangsmåde som muligt, og at der ikke tilføres materiale udefra.

Hvis der ikke kan indhentes samtykke fra de berørte private lodsejere, må der enten foretages justeringer af projektet eller sagen må indbringes for nævnet på ny.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets Klageportal, der findes via [Borger.dk](http://borger.dk) eller [Virk.dk](http://virk.dk), jf. også vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede

afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljøklage- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Med venlig hilsen

Niels Bjerre

Denne afgørelse sendes til:

1. Tage Leegaard,
2. Per Faurholt Jensen,
3. Miljøstyrelsen. København,
4. Frederikshavn Kommune v/ Sisse Lindholm,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening v/ Eigil Torp Olesen,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening v/ Thorkild Lund,
9. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning-Lund,
10. Aage V. Jensen Naturfond v/ Niels Dahlin Lisborg,
11. Niras A/S v/ Jacob Birk Jensen,
12. Naturstyrelsen v/ Karsten Frisk.

Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del,
Badehusvej 17, 9000 Aalborg,
telefon 9968 8461
mail:nordjyllandnord@fredningsnaevn.dk

Den 24. januar 2019

Frederikshavn Kommune

FN-NJN-78-2018: Informationstavler inden for fredning af Skiveren, Råbjerg Mile og Hulsig Hede.

Fredningsnævnet har den 23. november 2018 fra Frederikshavn Kommune modtaget ansøgning om tilladelse til at opsætte 5 informationstavler på matr.nr. 4cu Råbjerg Ejerlav, Råbjerg (tavle 1), matr.nr. 81 Råbjerg Ejerlav, Råbjerg (tavle 2), matr. nr. 17 l Råbjerg Ejerlav, Råbjerg (tavle 3), matr. nr. 2ck Starholm, Skagen (tavle 4) samt matr.nr. 6z Skagen Markjorder (tavle 5). Arealerne ejes af Naturstyrelsen, Råbjerg kirke og Aage V. Jensen Naturfond.

Fredningsnævnet har uden besigtigelse behandlet sagen som formandsafgørelse i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk.5.

Sagens baggrund

Tavle 1 placeres på et areal, der tilhører Naturstyrelsen, og som er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 16. august 1963 om fredning af arealer ved Skiveren, der har til formål at bevare arealerne i deres naturlige tilstand. Afgørelsen har bestemmelse om, at der ikke må opføres bygninger, boder, skure, master eller andre skæmmende indretninger. Arealet ejes af Naturstyrelsen.

Tavle 2 placeres på et parkeringsareal tilhørende Råbjerg kirke, der er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 5. december 1962, der er en tilstandsfredning med bestemmelse om, at der ikke må opføres bebyggelse, skure, boder, master eller andre skæmmende indretninger. Arealet ejes af Råbjerg kirke. Tavlen placeres i umiddelbar tilknytning til et travespor, som fører mod Råbjerg Stene.

Tavle 3 placeres på et areal, der ligeledes er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse om fredning af Råbjerg Mile af 5. december 1962. Fredningen indeholder en bestemmelse om, at der ikke må foretages nogen art af bebyggelse, heller ikke anbringelse af skure, boder, master eller andre skæmmende indretninger. Tavlen placeres i umiddelbar tilknytning til et travespor, der fører ind i fredningen. Arealet tilhører Naturstyrelsen.

Tavle 4 placeres på et areal mellem fredninger af Råbjerg Mile og fredningen af V.Engklit, Overfredningsnævnets afgørelse af 8. juli 1988, der har til formål at sikre arealets landskabelige sammenhæng med og udsigten mod og fra Råbjerg Mile samt at opretholde den eksisterende naturtilstand på den del af arealet, som ligger nærmest milen. Fredningen har bestemmelse om, at der ikke må opføres bebyggelse eller anbringes andre skæmmende anlæg. Arealet ejes af Naturstyrelsen.

Tavle 5 placeres på et areal omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1988 om fredning af Hulsig Hede, der er en tilstandsfredning, der har til formål at bevare områdets biologiske, geologiske og landskabelige værdier samt regulere offentlighedens adgang i forhold dertil.

Fredningen har bestemmelse om, at der ikke må opføres bygninger, anbringes boder, master eller andre skæmmende indretninger. Arealet ejes af Aage V. Jensen Naturfond.

Frederikshavn Kommune har oplyst, at de pågældende skilte ønskes opsat i forbindelse med LIFE projektet for Hulsig Hede. Formålet er at oplyse om naturplejeprojektet og naturen i området.

Informationstavlerne udføres i A3 format og opstilles på dobbelte egetræspæle, som vist på billedet neden for:

Kommunen har yderligere oplyst, at arealerne er beliggende i Natura 2000-område. Det vurderes, at informationstavlerne på grund af deres størrelse og placering ikke vil påvirke naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredning af arealer ved Skiveren, Råbjerg Mile, V.Engklit og Hulsig Hede betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet må efter sagens oplysninger lægge til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet kan på det foreliggende grundlag og på vilkår, at de berørte lodsejeres tilladelse indhentes af ansøgeren, meddele dispensation til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førstestansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale

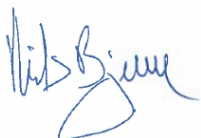

gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Med venlig hilsen

Niels Bjerre

Denne afgørelse sendes til:

1. Tage Leegaard,
2. Per Favrholt,
3. Miljøstyrelsen, København,
4. Frederikshavn Kommune, att. Sisse Lindholm,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening v/ Eigil Torp Olesen,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening v/ Thorkild Lund,
9. Friluftsrådet, centralt,
10. Friluftsrådet, kreds Vendsyssel,
11. Naturstyrelsen, Vendsyssel,
12. Aage V. Jensen Naturfond,
13. Råbjerg kirke.

Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del,
Badehusvej 17, 9000 Aalborg,
telefon 9968 8461
mail:nordjyllandnord@fredningsnaevn.dk

Frederikshavn Kommune

Den 1. oktober 2019

FN-NJN-12-2019: Terrænændringer på Råbjerg Hede, delprojekt 2- Råbjerg Hede

Fredningsnævnet har den 26. februar 2019 fra Frederikshavn Kommune på vegne Naturstyrelsen Vendsyssel modtaget en ansøgning om tilladelse til at foretage paddeskrab på matr.nr.1g Råbjerg Ejerslev, Råbjerg, der ejes af Naturstyrelsen.

Fredningsnævnet har efter afholdelse af møde på Frederikshavn Rådhus og modtagelse af et revideret projekt pr. 20. september 2019 besluttet at meddele dispensation til det ansøgte projekt. Begrundelsen fremgår neden for i afsnittet om fredningsnævnets behandling af sagen.

Sagens baggrund

Arealet (Råbjerg Hede) er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 5. december 1962 om fredning af Råbjerg Mile, der er en tilstandsfredning med bestemmelse om, at der ikke må foretages planering, afgravning, opfyldning, dræning, udgrøftning eller bortpumpning af vand.

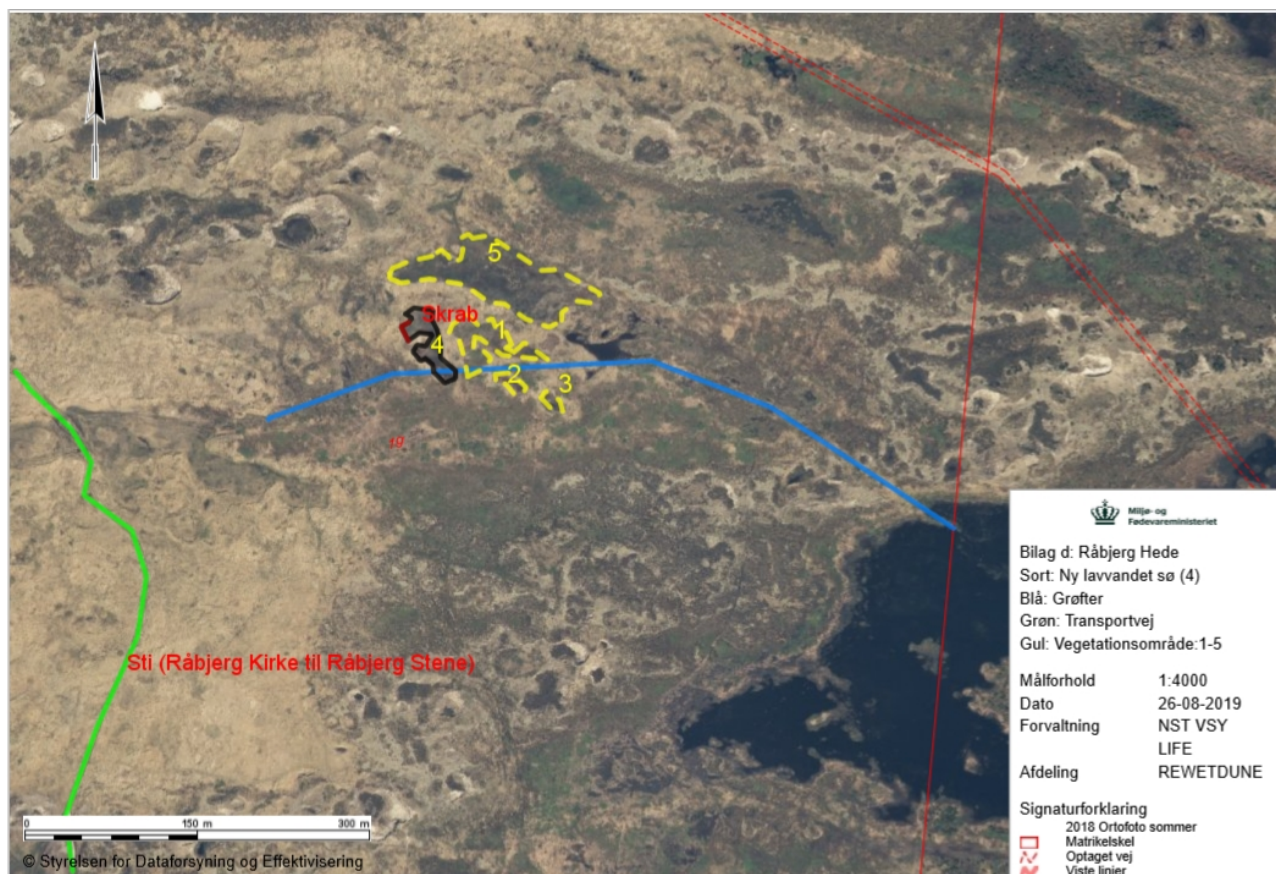
Frederikshavn Kommune har i det reviderede projekt (delprojekt 2-Råbjerg Hede) oplyst, at en af de 5 små naturlige klitlavninger tænkes nænsomt uddybet med en gravemaskine på bælder, således at der opstår en ny lavvandet sø. Den lavvandede sø vil få et maksimalt areal på ca. 1.400 m². Den lavvandede sø kan etableres ved at afgrave ca. 15 cm, hvilket vil give ca. 200 m³. Det afgravede materiale vil blive anvendt til sløjfning af ca. 650 m grøft. Der vil ikke ske borttransport af afgravede materiale.

Fredningsnævnet har tidligere behandlet spørgsmålet om grøftelukninger i området (FN-NJN-35-2017- afgørelse af 8. september 2017)

Frederikshavn Kommune har oplyst, at projektet med etablering af de lavbundede søer er en del af LIFE projektets aktion om genopretning af den naturlige hydrologi, der skal sikre naturtyperne våd klitlavning, mose, småsøer og andre vandhuller og dermed sikre leve- og ynglesteder for områdernes mere sjældne arter.

Naturstyrelsen har i sin ansøgning bl.a. oplyst, at der på Råbjerg Hede er et netværk af naturlige lavninger, hvor strandtudse og spidssnudet frø lejlighedsvis forsøger at yngle. Lavningernes vandstand er kontrolleret af en gennemskærende grøft, som medfører, at vandsamlingerne ikke kan holde vand længe nok til at paddernes yngel kan nå at forvandle sig. Formålet er også at genskabe et fourageringsområde for områdets rørdrumme.

Der henvises til viste luftfoto:

Frederikshavn Kommune har indstillet, at der meddeles dispensation til det reviderede projekt. Baggrunden for indstillingen og formålet med etablering af de kunstige lavvandede søer er at opfylde handleplanen for Natura 2000-området og at sikre en øget biodiversitet. Dette stemmer overens med fredningskendelsens mål om at bevare områdernes biologiske værdier. Søerne etableres med det hovedformål at sikre levestederne for især rørdrum og padder, men de vil derudover gavne et væld af andre fugle, insekter og plantearter. Kommunen har vurderet, at projektet vil have en positiv påvirkning på Natura 2000-området og for levesteder og arter på udpegningsgrundlaget.

Fredningsnævnet behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde på Frederikshavns Rådhus den 12. juni 2019. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet ved dommer Niels Bjerre, det ministerielt udpegede medlem Tage Leegaard og det kommunalt udpegede medlem Per Faurholt. For Frederikshavn Kommune mødte Sisse Lindholm. For Danmarks Naturfredningsforening mødte Hans Henrik Jørgensen. For Dansk Botanisk Forening mødte Flemming Thorning-Lund. For Naturstyrelsen Vendsyssel mødte Morten Mylund Pedersen og Karsten Frisk.

På dette møde udtrykte både Frederikshavn Kommune, Dansk Botanisk Forening og Danmarks Naturfredningsforening bekymring i relation til det oprindelige projekt, både med hensyn til etablering af kunstige klitter og størrelsen på de påtænkte skrab.

Sagens færdigbehandling blev udsat på en nærmere beskrivelse af, hvordan sandet vil kunne transporteres bort, samt på modtagelse af et eventuelt reduceret projekt. Endelig ønskes en beskrivelse af skrabenes beliggenhed med en nærmere angivelse af vegetationen, der afgraves.

Det reviderede projektforslag, der blev modtaget den 20. september 2019, har efter det oplyste været sendt i høring hos Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Botanisk Forening, som har godkendt det reviderede forslag.

Frederikshavn Kommune har ved en afgørelse af 20. september 2019 meddelt dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3 og landzonetilladelse efter planloven.

Naturstyrelsen Vendsyssel har ved en afgørelse af 19. september 2019 meddelt dispensation efter skovloven.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredning af arealer ved Råbjerg Mile om forbud mod terrænændringer mv. betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål. Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet kan efter de foreliggende oplysninger meddele dispensation til at foretage de arbejder, der er beskrevet i det reviderede projektmateriale med anlæg af en mindre sø på ca. 1.400 m² og lukning af grøfter. Det vurderes, at projektet vil genskabe levesteder og skabe nye yngleområder for spidssnudet frø og strandtudse, samt genskabe et fourageringsområde for områdets rørdumme.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets Klageportal, der findes via [Borger.dk](http://borger.dk) eller [Virk.dk](http://virk.dk), jf. også vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,

- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

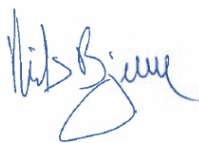
Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke. Miljøklage- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Med venlig hilsen

Med venlig hilsen

Niels Bjerre

Denne afgørelse sendes til:

1. Tage Leegaard,
2. Per Favrholt,
3. Frederikshavn Kommune, geo-2013-18495,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, att. Eigil Torp Olesen,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,

8. Dansk Ornitologisk Forening v/ Thorkild Lund,
9. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning-Lund,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Vendsyssel,
12. Aage V. Jensen Naturfond,
13. Naturstyrelsen, Vendsyssel.

Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del,
Badehusvej 17, 9000 Aalborg,
telefon 9968 8461
mail:nordjyllandnord@fredningsnaevn.dk

Den 1. oktober 2019

FN-NJN-13-2019: Terrænændringer på Råbjerg Mile, delprojekt 3 - Hvideklit

Fredningsnævnet har den 26. februar 2019 fra Frederikshavn Kommune på vegne Naturstyrelsen Vendsyssel modtaget ansøgning om tilladelse til at foretage paddeskrab på matr.nr.171 Råbjerg Ejerslav, Råbjerg, der ejes af Naturstyrelsen.

Fredningsnævnet har efter afholdelse af møde på Frederikshavn og modtagelse af et revideret projekt pr. 20. september 2019 fra Frederikshavn Kommune besluttet at meddele dispensation til det ansøgte projekt. Begrundelsen herfor fremgår nedenfor.

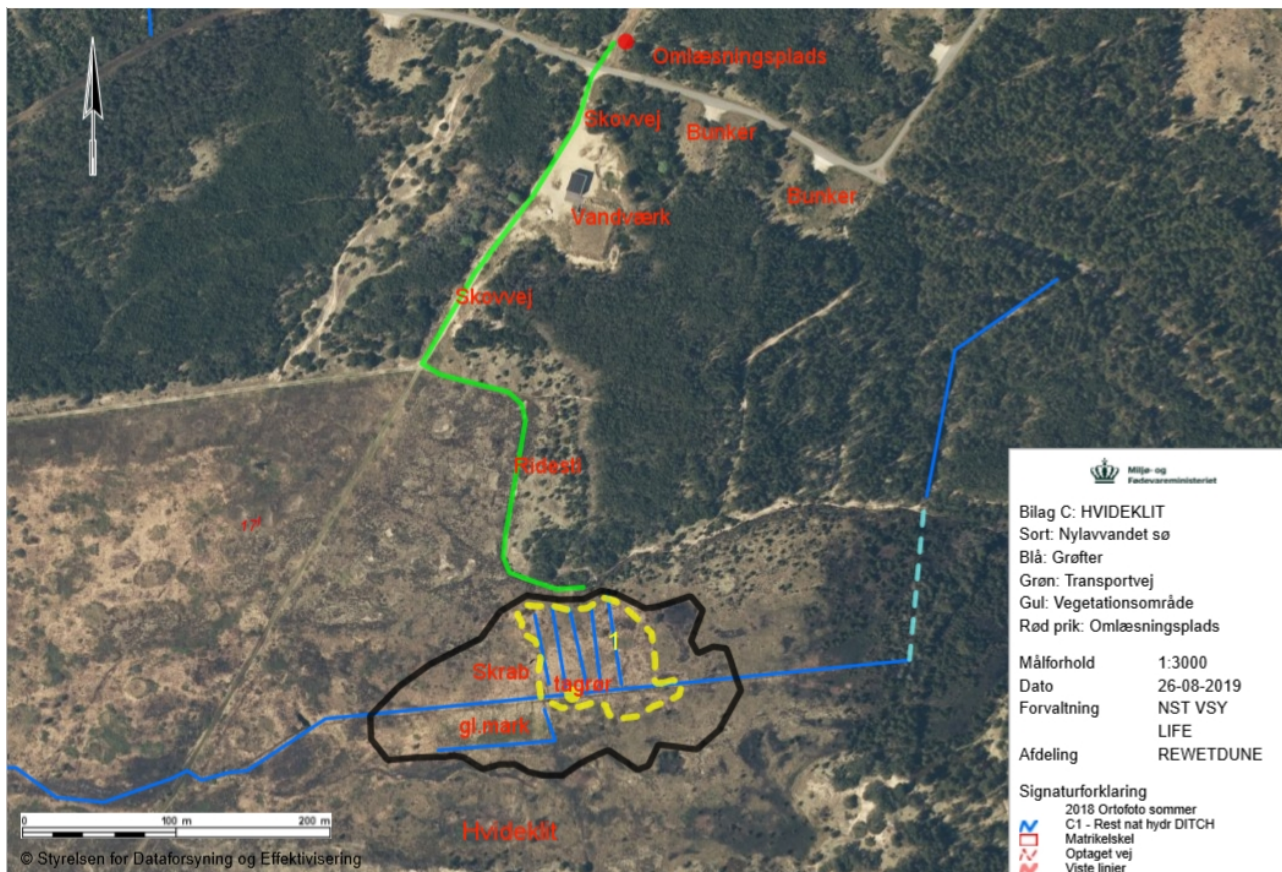
Sagens baggrund

Arealet (Hvideklit) er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 5. december 1962 om fredning af Råbjerg Mile, der er en tilstandsfredning med bestemmelse om, at der ikke må foretages planering, afgravning, opfyldning, dræning, udgrøftning eller bortpumpning af vand.

Frederikshavn Kommune har i det reviderede projekt (delprojekt 3 – Hvideklit) oplyst, at der nu ansøges om dispensation til foretagelse af et skrab på ca. 1,7 ha med et samlet afgravet materiale på maksimalt 4.500 m³. En del af det opgravede materiale skal anvendes til opfyldning af grøfter på ca. 475 m. Det resterende materiale på ca. 3.800 m² sand skal transporteres ad eksisterende spor og skovveje ud af området frem til omlæsningspladsen nord for Hvideklit i Bunken Klitplantage. Der etableres ingen kunstige klitter.

Derudover har kommunen oplyst, at projektet med etablering af de lavbundede søer er en del af LIFE projektets aktion om genopretning af den naturlige hydrologi, der skal sikre naturtyperne våd klitlavning, mose, småsøer og andre vandhuller og dermed sikre leve- og ynglesteder for områdernes mere sjældne arter.

Frederikshavn Kommune har indstillet, at der meddeles dispensation til det reviderede projekt. Baggrunden for indstillingen og formålet med etablering af de kunstige lavvandede søer er at opfylde handleplanen for Natura 2000-området og at sikre en øget biodiversitet. Dette stemmer overens med fredningskendelsens mål om at bevare områdernes biologiske værdier. Søerne etableres med det hovedformål at sikre levestederne for især rørdrum og padder, men de vil derudover gavne et væld af andre fugle, insekter og plantearter. Kommunen har vurderet, at projektet vil have en positiv påvirkning på Natura 2000-området og for levesteder og arter på udpegningsgrundlaget.

Fredningsnævnet behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde på Frederikshavns Rådhus den 12. juni 2019. I mødet deltog fredningsnævnet ved dommer Niels Bjerre, det ministerielt udpegede medlem Tage Leegaard og det kommunalt udpegede medlem Per Faurholt. For Frederikshavn Kommune mødte Sisse Lindholm. For Danmarks Naturfredningsforening mødte Hans Henrik Jørgensen. For Dansk Botanisk Forening mødte Flemming Thorning-Lund. For Naturstyrelsen Vendsyssel mødte Morten Mylund Pedersen og Karsten Frisk.

På dette møde udtrykte både Frederikshavn Kommune, Dansk Botanisk Forening og Danmarks Naturfredningsforening bekymring i relation til det oprindelige projekt, både med hensyn til etablering af kunstige klitter og størrelsen på de påtænkte skrab.

Sagens færdigbehandling blev udsat på en nærmere beskrivelse af, hvordan sandet vil kunne transporteres bort, samt på modtagelse af et eventuelt reduceret projekt. Endelig ønskes en beskrivelse af skrabenes beliggenhed med en nærmere angivelse af vegetationen, der afgraves.

Det reviderede projektforslag, der blev modtaget den 20. september 2019, har efter det oplyste været sendt i høring hos Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Botanisk Forening, som har godkendt det reviderede forslag.

Frederikshavn Kommune har ved en afgørelse af 20. september 2019 meddelt dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3 og landzonetilladelse efter planloven.

Naturstyrelsen Vendsyssel har ved en afgørelse af 19. september 2019 meddelt dispensation efter skovloven.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredning af arealer ved Råbjerg Mile om forbud mod terrænændringer mv. betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål. Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet kan efter de foreliggende oplysninger meddele dispensation til at foretage de arbejder, der er beskrevet i det reviderede projektmateriale med anlæg af en mindre sø på ca. 1,7 ha og lukning af grøfter på ca. 475 m, samt bortkørsel af ca. 3.800 m³ ad eksisterende spor og veje. Det vurderes, at projektet vil genskabe levesteder og skabe nye yngleområder for spidssnudet frø og strandtudse, samt genskabe et fourageringsområde for områdets rørdumme.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke. Miljøklage- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Med venlig hilsen

Med venlig hilsen

Niels Bjerre

Denne afgørelse sendes til:

1. Tage Leegaard,
2. Per Favrholt,
3. Frederikshavn Kommune, geo-2013-18495,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, att. Eigil Torp Olesen,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening v/ Thorkild Lund,
9. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning-Lund,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Vendsyssel,
12. Aage V. Jensen Naturfond,

13. Naturstyrelsen, Vendsyssel.

Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del,

Mail: nordjyllandnord@fredningsnaevn.dk,

Telefon 3025 5459.

Frederikshavn Kommune

Den 23. april 2025

FN-NJN-52-2024: Ansøgning om etablering af kystbeskyttelses anlæg på ejendommen Vesterhvarre 47, 9900 Skagen

Fredningsnævnet har den 30. oktober 2024 fra Frederikshavn Kommune modtaget ansøgning om tilladelse til at etablere foranstaltninger til kystbeskyttelse på matr.nr. 2d Starholm, Skagen der ejes af Annette Westi Zahid.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse på ejendommen forelagt et spørgsmål om anvendelse af naturbeskyttelseslovens § 50a for Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV), der i en mail af 24. marts 2025 til fredningsnævnet bl.a. har anført:

”...

Uanset bestemmelserne i § 37, stk. 2, og § 41, stk. 1, finder fredningsbestemmelser, herunder forslag til fredningsbestemmelser, ikke anvendelse på kystbeskyttelsesforanstaltninger omfattet af en tilladelse efter § 3 i lov om kystbeskyttelse m.v., i det omfang det fremgår af afgørelsen om tilladelse til kystbeskyttelse, at den træder i stedet for fredningsnævnets afgørelse om

- 1) ophævelse af retsvirkninger af forslag til fredningsbestemmelser efter § 37, stk. 4,
- 2) dispensation efter § 50, stk. 1, eller
- 3) videregående afvigelse fra en fredning og hel eller delvis ophævelse af en fredning.

...”

Fredningsnævnet rettede på baggrund af udtalelsen fra SGAV henvendelse til Frederikshavn Kommune, som i en mail af 4. april 2025 har oplyst, at kommunen vil gøre brug af bestemmelsen i kystbeskyttelseslovens § 3.

Herefter slutter fredningsnævnet behandlingen af sagen.

Med venlig hilsen

Niels Bjerre